

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 23 JULI 1919

No. 186

INHOUD

	Blz.
DE N. O. T. (NOVEMBER 1914—JULI 1919)	689
Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Belangen door <i>Mr. W. Roosegaard Bisschop</i>	690
Het Ontwerp van Wet houdende bepalingen tot Beperking van den Arbeidsduur door <i>Mr. P. W. J. H. Cort van der Linden</i>	691
De Algemeene Vergadering der Nationale Vereeniging tegen de Werkloosheid II door <i>Mr. J. E. B. van Lier</i>	694
De Rijksmiddelen	694
AANTEKENINGEN:	
Spitsbergen	695
Economische voorlichting in België	695
De goudprijs	695
Vergelijking van prijzen in Amerika in tijd van oorlog	696
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	697
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	698
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	698
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	699—706
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 15,—. Buitenland en Koloniën f 17,— per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

21 JULI 1919.

Wederom bleef de toestand op de geldmarkt onveranderd. De prolongatierente noteerde meestal 4 pCt. en alleen den laatsten beursdag 3½ pCt. Particulier disconto schommelde tusschen 3½ en 4 pCt. Ondanks de zomermaanden blijft er een levendige vraag naar geld bestaan; de grootere levendigheid van den goederenhandel is daar niet vreemd aan, terwijl ook de steeds doorgaande stroom van nieuwe emissies groote bedragen aan de geldmarkt blijft onttrekken.

* * *

Volgens den weekstaat van de Nederlandsche Bank is de geldvraag iets geringer geweest. Zoowel de bin-

nenlandsche wissels als de beleeningen werden iets minder, bij elkander ongeveer 6 millioen. Daarentegen werd het voorschot aan het Rijk ca. 4½ millioen grooter, zoodat de uitzettingen in totaal slechts 1½ millioen kleiner werden. Daar echter de rekening-courant-saldi van anderen ruim 3½ millioen toenamen, verminderde de biljettenomloop met ca. 5 millioen.

* * *

Met uitzondering van New York, dat wederom niet onbelangrijk opliep, waren deze week alle wissels weder flauw en aan sterke schommelingen onderhevig. Marken liepen een oogenblik weder tot 16.25 terug en ook ponden en francs ondergingen een sterke daling. Aan het einde der week echter konden zich deze koersen weder niet onaanzienlijk verbeteren en liepen daarentegen dollars terug.

De dollarnoteering bereikte zoowel hier als in Londen en Parijs deze week weder een nieuw hoogterecord. Hier werd tot 2.69 betaald, terwijl in Londen een noteering van 4.33 tot stand kwam, een koers, die sedert meer dan 40 jaar niet bereikt werd.

DE N. O. T.

NOVEMBER 1914—JULI 1919.

Een medewerker schrijft:

De Nederlandsche Overzee-Trust Maatschappij, opgericht November 1914, heeft haar werk ten einde gebracht.

Met jaarlijk geniaal inzicht tot stand gekomen, door den loop der omstandigheden tot een omvang en eene beteekenis gegroeid, waarvan de oprichters zelven zich in 1914 geen voorstelling maakten, heeft deze Trust het economisch leven van Nederland gedurende de oorlogsjaren gaande weten te houden en beheerscht tot in de verste uithoeken van het bedrijfsleven.

Onze scheepvaart werd in den aanvang van den oorlog verlamd door het „doorzoekingsrecht” der oorlogvoerenden. De schepen werden opgebracht, contrabande in beslag genomen, ladingen voor het Prijzenhof gebracht, goederen geconfisqueerd, telegrammen niet doorgeseind, correspondentie gecensureerd, over en weer staakten banken en exporthuizen hun werk. Geen onderdaan der oorlogvoerenden mocht meer met den vijand handel drijven, ook niet via een neutraal land; de economische blokkade verhinderde iederen goederen-verkoop aan neutralen, waarvan de eindbestemming den vijand ten goede kon komen. Heel het economisch leven van Nederland, afhankelijk van zijn wijdvertakte overzeesche handelsverbindingen, dreigde ten onder te gaan.

Hier nu heeft de N.O.T. haar reusachtig werk verricht. Voortgekomen uit de Commissie voor den Ned. Handel, Augustus 1914 ingesteld, groeide het zoologisch geconstrueerde, uit de noodzaak der gebeurtenissen oprijzende geweldige monument, dat als

N.O.T. zijn bijna vijfjarig bestaan zou volbrengen. Zij had geen voorgangster in de historie, zij staat éénig in de geschiedenis. Op ervaringen van anderen kon zij niet teruggrijpen. Zij groeide uit en door zich zelf, zich lenig aanpassende aan de omstandigheden. Reeders, bankiers, kooplieden en fabrikanten werkten samen, sloten zich aan bij de N.O.T.-organisatie, hielden zich aan hare regelingen. Onze schepen gingen varen onder den N.O.T.-regel, de bona-fide Nederlandsche handel verkreeg zijne goederen onder N.O.T.-condities, de fabrikanten konden blijven doorwerken, de consument werd voorzien. Heel het economisch leven van Nederland, hoewel hortend en stootend, hoewel stroef en vol moeilijkheden, bleef aan den gang.

Het land, bijna doodgedrukt in de woedende worsteling om het wereldgezag tusschen twee complexen van Staten, kon blijven ademhalen, kon zich blijven bewegen....

De Trust, eenmaal haar woord gegeven hebbend, dat de goederen, onder N.O.T.-conditie geïmporteerd, slechts voor binnenlandsch gebruik, althans niet ten voordeele van den vijand, zouden dienen, had niet alleen direct of indirect te kampen met talloze moeilijkheden, veroorzaakt door het verleggen of sluiten van buitenlandsche markten en handelsrouten, door talloze politieke en financieele complicaties, door reusachtige bezwaren, veroorzaakt door den duikbootoorlog, door de stijgende scherpte en verbittering, waarmede de oorlog, door de neutralen heen, den vijand trof, ja, tegelijkertijd en vijand en neutrale raakte.

Zij had eveneens te kampen met binnenlandsche toestanden. Een uitgebreid systeem van overeenkomsten, garanties en contrôle moest er voor waken, dat haar gegeven woord gestand werd gedaan.

Een productieleven in Nederland, tot nu toe in contact met alle mogelijke export- en importlanden, moest zijn geheele basis gaan verleggen, andere markten gaan zoeken, eigen fabrikaat gaan scheppen met de bereikbare, dikwijls uiterst moeilijk verkrijgbare grondstoffen.

Sommigen hebben tot op den huidigen dag de strekking van de N.O.T. niet begrepen, weerden zich tegen het beknotten van hunne handelsvrijheid, zonder er zich rekenschap van te geven, hoe anders het economisch leven in gang had kunnen blijven.

Anderen echter, niet opgewassen tegen de geweldige verleiding van ongehoorde winsten, indien zij de N.O.T.-goederen in verkeerde handen wisten te brengen, trachtten met geslepen vernuft en onnavolgbare vindingrijkheid die goederen, machtig te worden en over de grenzen te brengen, met verbreking van alle N.O.T.-conditiën.

Hiertegen heeft de N.O.T. den strijd aangeboden, met groot succes ten voordeele van den bona-fide handel, den bona-fide fabrikant en den machtelozen consument.

Daarnaast heeft zij in talrijke gevallen Nederland behoed voor al te groote schaarschte, voor achterhouding der goederen, voor ongelijkmatige rantsoenering, voor de talloze nadeelen, welke door den noodtoestand, zoowel der oorlogvoerenden als der neutralen, in productie, distributie en consumptie ondervonden werden. Dit alles is tegen een geringe tegenprestatie der importeurs en verdere belanghebbenden geschied. De kosten moesten en werden gedekt, er wonden echter geen winsten gemaakt. Het batig saldo ging aan het Nat. Steuncomité. Handeldrijven voor eigen rekening was verboden, winstbejag was buitengesloten. Hare grootste beteekenis echter ontleent zij niet aan het feit alleen, dat zij Nederland voor eene economische ruïne behoed heeft.

Het zij haar tot onvergankelijken roem, dat zij, als particulier lichaam, door den genialen opzet van haar werk, door de kracht, waarmede zij het aangevat en doorgezet heeft, de Nederlandsche Regeering heeft beschermd tegen politieke verwickelingen, welke deze, had zij dit economisch werk zelve moeten verrichten,

bijna zeker binnen zeer korten tijd in den oorlog zouden hebben meegesleept.

Hiervoor mogen en Regeering en volk haar dankbaar zijn.

De mannen, die dit geweldige werk bestuurd hebben, als leden van de „Uitvoerende Commissie”, zijn de heeren C. J. K. van Aalst, J. van Vollenhoven, G. H. Hintzen, L. P. D. op ten Noort en A. Maclaine Pont; terwijl S. M. D. Valstar en G. W. v. d. Goes het secretariaat van Algemeene Zaken mede waarnamen.

Hun werk is nu volbracht.

Aan hen en aan héél hun staf van medewerkers ons eeresaluut.

NEDERLANDSCH-ZUID-AFRIKAANSCH BELANGEN.

De afgelopen maanden hebben in Nederland de commercieele verhoudingen tot de Unie van Zuid-Afrika weer bijzonder op den voorgrond geschoven. Het bezoek van meerdere personen uit verschillende rangen der Unie heeft duidelijk in het licht gesteld, dat sinds den tijd, dat men van een Vereenigd Zuid-Afrika spreken kan, de economische vooruitgang van dat land in steeds toenemende mate heeft plaats gehad.

Evenals andere landen van jonge productie, stelt zich Zuid-Afrika als hoofdtaak de ontwikkeling zijner natuurlijke hulpbronnen ten algemeenen nutte. In tegenstelling echter met het in den aanvang van kolonisatie zoo gebruikelijke uitsluitend steunen op particulier initiatief, heeft de Staat meer en meer een werkzaam aandeel genomen en deels door aanmoediging, deels door eigen exploitatie, het publiek belang op den voorgrond gesteld.

Rustig is die voortgang niet geweest, doch hij is niet onderbroken. Terwijl in Europa de groote oorlog aller aandacht en werkzaamheid absorbeerde, de Europeesche drijfkracht langzamerhand stil kwam te staan en alle werk opging in den Europeeschen broedmoord, bleef Zuid-Afrika niet stilzitten in het verwezenlijken en voorbereiden van wat het zichzelf en anderen beloofde. Het nam zijn kans waar en vrij acuut staat thans vóór ons de realisatie, dat, waar wij vijf jaar verloren, dat land voortschreed en nu erkenning eischt voor zijn produceerende kracht en veranderende economische positie.

Wat in 1905 tijdens de eerste tentoonstelling van Zuid-Afrikaansche producten in Amsterdam voorspeld werd, is werkelijkheid geworden. Verschillende Zuid-Afrikaansche producten zijn te veel geworden voor de locale consumptie en de Zuid-Afrikaansche producent zoekt naar nieuwe markten voor de afname van zijn surplus. Eenvoudig is die taak niet.

Het is noch de wensch, noch de bedoeling van dien producent om enkel een afnemer te vinden voor wat hij ten verkoop kan aanbieden. Daarvoor biedt zich thans reeds voldoende gelegenheid. Zuid-Afrika is bezaaid met locale opkoopters, die — in verbinding met exporthuizen aan de kust — voor geregelden afvoer zorgen van Zuid-Afrikaansche producten naar het buitenland.

Het is er hem echter om te doen zijn rechtmatige plaats te veroveren op de wereldmarkt en door het vinden van de meest economische productiewijze, het meest economische vervoer en de beste plaats van afzet voor zijn producten den voor hem best betalenden prijs te erlangen. In zijn verlangen om deel te nemen aan den economischen wereldstrijd, doet hem het karakteristieke wantrouwen, aan zijn ras eigen, niet rusten bij bestaande aanbiedingen, doch voortdurend zoeken naar anderé marktverhoudingen en prijsbepalingen.

Bij de productiewijze heeft het — onder Regeeringstoezicht — ingevoerde coöperatieve systeem wortel geschoten en breidt zich voortdurend met groote schreden uit. Het vervoer is — voorzover dit het

binnenland betreft — zoo goed als uitsluitend in Regeeringshanden. Het spoorwegnet ¹⁾ is geheel onder staatexploitatie en dit vormt één geheel met de havens en dokken, die eveneens aan het particulier gezag zijn onttrokken. Wat het vervoer betreft naar het buitenland, beraamt de Regeering plannen voor het bezit en exploiteeren van stoomvaartlijnen, ²⁾ die dan met de spoorwegen en havens één geheel van transportatie zullen vormen.

Wat is Nederland's belang bij deze economische ontwikkeling?

Er was een tijd, dat er gesproken werd van „groo-ter Nederland”. Die tijd is lang voorbij en de politiek, die in die woorden lag opgesloten, heeft veel kwaad bloed gezet. Zuid-Afrika heeft het nimmer ge-warderd als een wingewest beschouwd te worden, niettegenstaande de welwillende bedoelingen van meer dan één adspirant in die richting. De afstamelingen van geslachten, die onafhankelijkheid als het hoogste goed beschouwden, verraden geen mentaliteit, die zich voegt in het anders beschouwen van de wereldorde dan met zichzelf als het middelpunt van de omgeving, waarin zij leven en werken. Die mentaliteit doet zich evenzeer gelden op economisch gebied.

Om die te begrijpen, is het noodig allereerst zich te verplaatsen in den gedachtengang hun eigen en niet Nederlandsch te denken, doch Zuid-Afrikaansch in al de kaleidoscopische schakeeringen, die dat woord in zich sluit. Men dient zich af te vragen, niet hoe kan Nederland zich een plaats veroveren in Zuid-Afrika, doch hoe kan Nederland zorgen bij Zuid-Afrika's economische ontwikkeling betrokken te worden en niet achter te blijven in den internationalen wedstrijd om den ontluikenden handel van deze zich nieuw in de wereldorde aanpassende natie?

Onder de concurrerende landen bekleedt Nederland geen ongunstige, doch geenszins een unieke plaats. Moge voorloopig Amerika een vóórspiong hebben, zoo dient in het oog te worden gehouden, dat eerlang Zuid-Afrika als concurrent hoopt op te treden van dat werelddeel, vooral in den export van landbouwvoortbrengselen, al is die export nu nog in zijn aanvangstadium.

Van Holland is een dergelijke concurrentie niet te wachten. Veeleer zal het een consumeerende afnemer blijven. De groote waarde van Nederland ligt echter in zijn achterland, in het bezit van de open deur naar streken, die consumeerend en produceerend een waardevolle handelsrelatie zullen blijven vormen voor Zuid-Afrika.

Hierin staat Nederland echter geenszins alleen en heeft het de mededinging te bestrijden van de omringende rijken wier havens, schoon niet beter, dan toch even goed kunnen voldoen aan de eischen, die Zuid-Afrika voor zijn Europeesche relaties stelt.

Ook in een ander opzicht heeft Nederland een voor-sprong op Amerika. Holland's relatien met Zuid-Afrika breken niet noodzakelijkerwijze die met Groot-Brittannië en Ierland, doch gaan daar veeleer mee samen. Zonder revolutionairen omkeer in de historische ontwikkeling van het Afrikaansche Zuidland (waarop voorloopig weinig kans bestaat) blijft dit een essentiele voorwaarde bij alle berekeningen omtrent een mogelijke nadere verbinding tusschen het Europeesche continent met die landen bezuiden den evenaar.

Bestaat er kans, dat die handel eens der moeite waard zal zijn, dan is het een eisch van economische politiek de handelsverbindingen reeds nu tot stand te brengen en door eenerzijds zich opofferingen te getroosten, anderzijds vertrouwen te winnen, te zorgen,

¹⁾ Met uitzondering van 240 K.M. tusschen Worcester en Mosselbaai.

²⁾ Het gerucht gaat, dat zij reeds 3 stoomschepen zich heeft aangeschaft en in de vaart heeft gebracht op Australië.

dat met de opkomst en uitbreiding van Zuid-Afrika's produceerende kracht geleidelijk de opbouw en toeneming plaats vindt van het aandeel, dat Nederland in die ontwikkeling kan deelachtig worden. Voor samenwerking waarvan beide landen profijt kunnen trekken, dient nu de grondslag gelegd te worden.

Mogen aanvankelijk andere internationale relatien meer loonend blijken, meer onmiddellijk profijt afwerpen, het geldt hier de ontwikkeling van een werelddeel. Evenals het vertrouwen eens — lange jaren geleden — gesteld in Zuid-Amerika niet onbeloofd is gebleven, niettegenstaande de onvermijdelijke ups and downs aan de ontwikkelingsgeschiedenis van een continent verbonden, zoo zal het vertrouwen, dat thans Zuid-Afrika vraagt in de ontwikkeling van zijn natuurlijke bronnen van welvaart eens zijn vruchten dragen. Een verziende natie doet wèl, naast het behalen van oogenblikkelijk profijt een deel van haar kapitaal en werkkraft af te zonderen, teneinde zich te verzekeren van een aandeel in een toekomstige bron van inkomsten, waarvan de verkrijging haar thans geringe, later wellicht onoverkomelijke moeilijkheden in den weg zal leggen.

Mr. W. ROOSEGAARDE BISSCHOP.

Londen, Juli 1919.

HET ONTWERP VAN WET HOUDENDE BEPALINGEN TOT BEPERKING VAN DEN ARBEIDSDUUR.

In de vorige aflevering — pag. 677 — van dit tijdschrift werd reeds in het kort medegedeeld, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal het ontwerp Arbeidswet-Aalberse met groote meerderheid van stemmen heeft aangenomen. Daar ook de Eerste Kamer zich naar alle waarschijnlijkheid met deze wetsvoordracht zal kunnen vereenigen, zal het gewenscht zijn, reeds nu den lezers een overzicht te geven van den hoofdinhoud van wat wij dan ook vermoedelijk weldra „de Arbeidswet 1919” zullen mogen noemen.

Het wetsvoorstel stelt zich tweemaal doel voor oogen: in de eerste plaats de beperking van den arbeidsduur in het algemeen en in de tweede plaats het tegengaan van gevaarlijken arbeid. Beiderlei doel kan slechts bereikt worden, wanneer het ontwerp twee soorten bepalingen bevat: nl. ten eerste een reeks bepalingen, welke den arbeidsduur beperken en den gevaarlijken arbeid tegengaan, met de daarmede samenhangende definities, uitzonderingen en overgangsbepalingen en ten tweede een reeks bepalingen, welke het toezicht op de naleving der sub 1 genoemde regelen bevatten met de daarbij behorende regeling der aansprakelijkheid voor en der overtreding van het geheel. Voor de duidelijkheid van het overzicht heb ik naar deze indeeling dit artikel in paragrafen verdeeld.

Par. I *Bepalingen, welke den arbeidsduur beperken en den gevaarlijken arbeid tegengaan met de daarmede samenhangende definities, uitzonderingen en overgangsbepalingen.*

Voor wij er toe kunnen overgaan na te gaan, aan welke beperkingen de arbeidsduur zal zijn onderworpen en welke arbeid als gevaarlijk zal worden tegengegaan, moeten wij vaststellen, wat de wet-Aalberse onder arbeid zal verstaan. Immers daarvan zal het afhangen of de bepalingen dezer wet al dan niet van toepassing zullen zijn op bepaalde werkzaamheden. Om een voorbeeld te noemen: wanneer het ontwerp zegt: onder arbeid in den zin dezer wet worden niet verstaan de werkzaamheden in eene onderneming van landbouw, dan wil dit zeggen, dat alle werkzaamheden in zulk eene onderneming voor deze wet niet als arbeid gelden; dat men daarbij dus voor deze wet niet van arbeidsduur kan spreken; dat daar evenmin door deze wet gevaarlijke arbeid kan worden tegengegaan en dat dus deze heele wet op die werkzaamheden niet van toepassing is.

Wat dan verstaat het ontwerp-Aalberse onder arbeid? Artikel I zegt:

„1. Onder „arbeid” verstaat deze wet alle werkzaamheden in eene onderneming, behalve werkzaamheden: -

a. in eene onderneming van landbouw, tuinbouw, boschbouw of in eene veehouderij;

b. in de ondergrondse werken van mijnen, benevens in de daarbij behorende bovengronds gelegen werken en inrichtingen bij algemeenen maatregel van bestuur aangezezen;

c. door het hoofd of den bestuurder van de onderneming of diens echtgenoot verricht, behoudens hetgeen ten aanzien van broodbakkerijen in Hoofdstuk IV is bepaald;

d. buiten fabrieken of werkplaatsen, winkels, kantoren, apotheken, koffiehuisen en hotels in de onderneming van hem, bij wie degene, die ze verricht, inwoont, voor zoover zoodanige werkzaamheden ook buiten eenige onderneming in eene huishouding of stalling plegen voor te komen;

e. verricht door steenhouwers, voor zoover daarop de Steenhouwerswet van toepassing is;

f. verricht door havenarbeiders, voor zoover daarop de Stuwadoorswet van toepassing is.

2. Arbeid in den zin dezer wet zijn nochtans:

a. werkzaamheden in fabrieken, waarin voortbrengselen van de bedrijven van landbouw, tuinbouw, boschbouw of veehouderij worden verwerkt, zooals in fabrieken van zuivelproducten, enz., enz., of in winkels, waar die voortbrengselen worden verkocht;

b. werkzaamheden, bestaande in het te koop aanbieden of bij de verbruikers aan huis bezorgen van voortbrengselen uit een onderneming van landbouw, tuinbouw, boschbouw of uit eene veehouderij;

c. eikschillen, teenschillen, hoepelmaken, vlas- of hennep-repelen, -beuken, -braken, -zwingelen en bloembollenpellen.

3. Voor de toepassing van deze wet worden met eene onderneming gelijk gesteld:

a. inrichtingen tot het verplegen van zieken;

b. inrichtingen of takken van dienst onder beheer van het Rijk, eene provincie, eene gemeente of een ander publiekrechtelijk lichaam, van rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen of van stichtingen, voor zoover aldaar werkzaamheden plegen voor te komen als in eene fabriek of werkplaats, een winkel, eene apotheek, een koffiehuis of een hotel plegen te worden verricht;

c. kantoren van personen, die een vrij beroep uitoefenen, zooals advocaten, procureurs, zaakwaarnemers, notarissen en accountants, van rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen en van stichtingen;

d. sociëteiten.”

Behalve op de hierboven geschetste wijze, nl. door bepaalde werkzaamheden niet als arbeid aan te merken, is de wet ook langs anderen weg op bepaalde werkzaamheden geheel of ten deele niet van toepassing. De artikelen 88 tot en met 92 zonderen namelijk sommige werkzaamheden geheel of ten deele van de werking der wet uitdrukkelijk uit. Voor de kortheid van dit overzicht heb ik gemeend, deze artikelen hier niet nader te moeten resumeeren, waar zij toch voor de particuliere werkgevers van geen groot gewicht zijn. Alleen wil ik de aandacht vestigen op artikel 91, waar staat:

„Bij algemeenen maatregel van bestuur kan voor alle of voor bepaalde bedrijven voorwaarden of onvoorwaardelijk worden bepaald, dat het bepaalde in de Hoofdstukken IV en V geheel of ten deele niet van toepassing is;

a. op den arbeid van personen, uitsluitend of in hoofdzaak belast met de leiding van eene onderneming of een onderdeel daarvan of met wetenschappelijk onderzoek of wetenschappelijke controle;

b. op den arbeid van personen, wier jaarlijksch inkomen in de onderneming, waarin zij werkzaam zijn, de grens overschrijdt bij dien algemeenen maatregel van bestuur aangegeven, welke grens niet lager dan drie duizend gulden mag worden gesteld.”

Hierbij dient opgemerkt te worden, dat de hoofdstukken IV en V de regelen geven omtrent de beperking van den arbeidsduur en over de arbeidsregisters en kaarten. De hier bedoelde personen vallen dus b.v. wel onder de regelen, betreffende het tegengaan van gevaarlijken arbeid.

Willen wij derhalve weten of een bepaalde werkzaamheid op het gebied dezer wet zal liggen, dan moeten wij eerst vragen of wij te doen hebben met eene werkzaamheid in eene onderneming;

vervolgens of de wet deze werkzaamheid niet uitdrukkelijk van het begrip arbeid uitzondert en ten slotte of de wet niet uitdrukkelijk verklaart, op deze werkzaamheid niet van toepassing te zijn. Van elk dezer drie gevallen een voorbeeld. De arbeid uwer dienstbode is geen arbeid in eene onderneming, valt dus niet onder de wet; de arbeid van den procureursklerk is arbeid in eene onderneming (zie art. 1, derde lid, sub b), valt dus ook onder de wet. De arbeid van het hoofd eener onderneming, geen broodbakkerij zijnde, is geen arbeid in den zin der wet; de wet is op hem dus niet van toepassing. En ten slotte de wet bepaalt uitdrukkelijk, dat de hoofdstukken IV en V, behalve art. 67 (arbeidskaarten) niet van toepassing zijn op den arbeid in dienst van spoor- en tramwegondernemingen, behalve voor zoover betreft den arbeid in fabrieken en werkplaatsen en in koffiehuisen aldaar.

a. Beperking van den arbeidsduur in het algemeen.

In tegenstelling tot de Arbeidswet 1911, d.i. de Arbeidswet, welke nu nog geldende is, zal de Arbeidswet Aalberse niet alleen den arbeidsduur van vrouwen en van jeugdige personen in fabrieken en werkplaatsen, maar ook den arbeidsduur van volwassen mannelijke arbeiders, zoowel in als buiten de fabrieken beperken. In tweeërlei opzicht zal dus de Arbeidswet Aalberse, wat betreft de beperking van den arbeidsduur een ruimer veld innemen; in de eerste plaats, omdat de regeling te dezen opzichte ook den arbeid buiten fabrieken en werkplaatsen raakt en in de tweede plaats, omdat de regeling zich niet meer alleen uitstrekt tot vrouwen en jeugdige personen, maar den arbeidsduur van alle arbeiders zonder onderscheid aan beperkende bepalingen onderwerpt.

Voor wij er toe overgaan, deze beperkingen te resumeeren, een enkel woord over het systeem van het ontwerp te dezen aanzien. Afzonderlijke regelingen zijn getroffen in verband met den aard van den arbeid; zooals betreffende den arbeid in kantoren, den arbeid in winkels, in broodbakkerijen, etc., terwijl deze verschillende regelingen ieder weder onderscheiden zijn ten aanzien van den arbeid van de personen, die hem uitoefenen, dus ten aanzien van vrouwen, mannen, jeugdige personen, etc.

Wij zullen in dit artikel alleen een overzicht geven van de regeling, betreffende den arbeid in fabrieken en werkplaatsen; van den arbeid in kantoren en van den arbeid buiten fabrieken en werkplaatsen, winkels, kantoren, apotheken, koffiehuisen, hotels en verplegingsinrichtingen, zoodat onbesproken blijft de regeling van den arbeidsduur in winkels, apotheken, koffiehuisen, hotels en verplegingsinrichtingen. Bovendien zullen wij bij de bespreking van de beperking van den arbeidsduur in fabrieken en werkplaatsen de onderafdeeling daarvan, die handelt over de broodbakkerijen, buiten beschouwing laten. Ik meende met het aangehaalde te kunnen volstaan, om een indruk te geven van de wijze, waarop dit ontwerp te werk gaat.

1. Beperking van den arbeidsduur in fabrieken en werkplaatsen.

Ter beperking van den arbeidsduur in fabrieken en werkplaatsen stelt het ontwerp drie hoofdregels, t.w. verbod van Zondagsarbeid; vrije Zaterdagmiddag; achturige werkdag en 45-urige werkweek.

Op elk dezer hoofdregels zijn uitzonderingen.

a. Verbod van Zondagsarbeid.

Jeugdige personen (dat zijn, in tegenstelling tot de thans geldende Arbeidswet 1911, waar onder dit begrip arbeiders beneden de 17 jaar worden verstaan, de arbeiders beneden de 18 jaar) mogen op Zondag nooit arbeid verrichten.

Vrouwen mogen op Zondag (in fabrieken en werkplaatsen) alleen arbeid verrichten in boter- en kaasfabrieken, tenminste indien een algemeene maatregel van Bestuur dit toestaat.

Mannen mogen op Zondag (in fabrieken en werkplaatsen) geen arbeid verrichten, behoudens in de gevallen bij algemeenen maatregel bepaald of indien het districtshoofd der arbeidsinspectie daartoe vergunning verleent, hetwelk hij slechts in bepaalde, bij de wet omschreven gevallen, mag doen. Voor het geval een algemeene maatregel den arbeider vergunt op Zondag te werken, moet hem, als hij op dien dag meer dan 4 uur werkt, binnen drie etmalen voor het begin of na het einde van dien arbeid een onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uren worden gewaarborgd.

b. Vrije Zaterdagmiddag.

Geen arbeider zonder onderscheid van kunne of leeftijd mag op Zaterdagmiddag na 1 uur arbeid verrichten, tenzij een algemeene maatregel van bestuur of het districtshoofd in bepaalde bij de wet aangegeven gevallen daartoe vergunning verleent.

c. 8-urige werkdag en 45-urige werkweek.

Een arbeider mag in fabrieken en werkplaatsen niet langer arbeid verrichten dan 8 uren per dag en 45 uren per week. Hij mag daar slechts arbeiden tusschen 7 uur 's ochtends en 6 uur 's avonds. Op dezen regel zijn meerdere uitzonderingen. De voornaamste daarvan zijn de volgende: Een algemeene maatregel kan voor bepaalde bedrijven het tweeploegenstelsel met arbeiders van 15 jaar of ouder mogelijk maken, door voor deze arbeiders het begin en einde van den wettelijken werktijd te stellen op respectievelijk 5 uur 's ochtends en 10 uur 's avonds. Een algemeene maatregel kan nachtarbeid voor mannen en alleen voor mannen (dus niet voor vrouwen en jeugdige personen) toestaan, tenminste indien daarvoor redenen van maatschappelijken of technischen aard aanwezig zijn en indien dezen mannen gewaarborgd zij, dat zij slechts gedurende een bepaald tijdvak 's nachts behoeven te werken (drie- of vierploegenstelsel).

Een algemeene maatregel kan voor ten hoogste vier jaren na het in werking treden van dit gedeelte der wet, vergunnen dat arbeiders, hetzij ten hoogste 10 uren per dag en 55 uren per week werken, hetzij ten hoogste 9 uren per dag en 50 uren per week. Ook de Minister kan, maar dan slechts voor den tijd van twee jaren na het in werking treden van dit gedeelte der wet, vergunnen, dat arbeiders ten hoogste 9 uren per dag en 50 uren per week arbeid verrichten. Eindelijk kan het districtshoofd der arbeidsinspectie voor seizoenbedrijven of bij onvoorziene omstandigheden voor bij de wet bepaalde afwijkingen vergunning verleenen.

Bij elk der drie tot nu toe besproken hoofdgeregels kan derhalve het districtshoofd der arbeidsinspectie vergunning tot afwijkingen toestaan. Indien er zich echter in eene onderneming bijzondere omstandigheden kunnen voordoen, welke het onmogelijk maken, tijdig zulk een vergunning aan te vragen, kan de Minister van Arbeid die onderneming een doorlopende machtiging, een soort couponboekje van vergunningen, verleenen, welke natuurlijk aan zeer sterke beperkingen is onderworpen. Zoo geldt deze doorlopende machtiging alleen voor den arbeid van mannen en mag men daarvan slechts op ten hoogste 24 dagen 's jaars en op nooit meer dan drie dagen achtereenvolgend gebruik maken.

Ten slotte schrijft het ontwerp ten aanzien van den arbeid in fabrieken en werkplaatsen nog bepaalde regelen voor ten aanzien van de rusttijden; van de tijden derhalve, waarop door den werkgever den arbeider rust moet worden gegeven. Art. 31 zegt te dezen aanzien, dat de arbeidstijd van den arbeider op elken dag, waarop hij meer dan 5 uren in fabrieken of werkplaatsen arbeid verricht (d.w.z. niet op Zaterdag), na ten hoogste vier en een half uur arbeid (dus niet bij een tweeploegenstelsel, waar elke ploeg 4 uur afwisselend werkt) moet worden afgewisseld door een onafgebroken rusttijd van ten minste een half uur, behoudens in de gevallen bij algemeenen maatregel van bestuur bepaald. Bovendien moeten worden nage-

leefd de eischen van het districtshoofd der arbeidsinspectie omtrent het verleenen van een rusttijd van langer dan een halfuur, maar van ten hoogste twee uren en het verleenen van meerdere rusttijden van ten hoogste een halfuur buiten die van juist bedoeld. Het districtshoofd kan tevens de tijdstippen bepalen, waarop die rusttijden moeten worden gegeven.

2. Beperking van den arbeidsduur in kantoren.

De regeling van de beperking van den arbeidsduur in kantoren gelijkt veel op die bij fabrieken en werkplaatsen. De reden, dat ik haar hier in het kort bespreek, is gelegen in het feit, dat ik vermoed, dat velen der lezers wel een kantoor zullen hebben en zich daarom begrijpelijkerwijze voor deze regeling zullen interesseeren.

Ook bij de beperking van den arbeidsduur in kantoren drie hoofdgeregels; verbod van Zondagsarbeid, vrije Zaterdagmiddag en 8-urige werkdag en 45-urige werkweek. Ook hier weer een absoluut verbod van Zondagsarbeid voor jeugdige personen. Zij mogen nooit en te nimmer op Zondag werken.

Eene vrouw mag op Zondag in kantoren geen arbeid verrichten, maar een algemeene maatregel kan haar daartoe vergunning verleenen. Ten aanzien van den man is voor den arbeid in kantoren geen verbod van Zondagsarbeid in de wet neergelegd, maar aan een man (of aan eene vrouw, aan wie vergunning bij algemeenen maatregel is verleend), die op Zondag meer dan 4 uur in een kantoor werkt, moet een onafgebroken rusttijd van ten minste 36 uur verleend worden binnen drie etmalen voor het begin of na het einde van dien arbeid.

b. Vrije Zaterdagmiddag.

Een arbeider mag in kantoren op Zaterdag na 1 uur des namiddags geen arbeid verrichten, behoudens in de gevallen bij algemeenen maatregel van bestuur bepaald, of indien het districtshoofd der arbeidsinspectie daartoe vergunning verleent.

c. Achturige werkdag en 45-urige werkweek.

Een arbeider mag in kantoren niet langer arbeid verrichten dan 8 uren per dag en 45 uren per week.

Op dezen regel zijn slechts drie uitzonderingen; immers die regel geldt niet ten aanzien van mannen, die slechts bewakingsdiensten verrichten, het districtshoofd der arbeidsinspectie kan in bepaalde gevallen bepaalde afwijkingen toestaan en ten slotte kan ook hier weer door den Minister een doorlopende machtiging worden verleend. Met deze doorlopende machtiging kan ook een uitzondering worden gemaakt op den regel van den vrijen Zaterdagmiddag. Zij wordt alleen gegeven voor den arbeid van mannen of vrouwen, er mag slechts op 24 dagen 's jaars gebruik van worden gemaakt en dan nooit op meer dan 3 dagen achtereenvolgend. Wordt van de doorlopende machtiging gebruik gemaakt, dan mogen een man en een vrouw ten hoogste 11 uren per dag en 55 uren per week werken.

In tegenstelling met de regeling van den arbeidsduur in fabrieken en werkplaatsen, staat hier niet bepaald, binnen welke uren de arbeider alleen mag arbeiden. Dit is hier slechts ten aanzien van jeugdige personen vastgelegd. Een jeugdige persoon n.l. mag in kantoren alleen werken tusschen 8 uur 's ochtends en 6 uur 's avonds.

Ten aanzien van de rusttijden zwijgt het ontwerp.

Ten slotte nog eene opmerking. Wanneer een kantoor deel uitmaakt van een fabriek of werkplaats, van een winkel, van een apotheek, etc. of daarmee in directe verbinding staat en wanneer daarin uitsluitend administratieve werkzaamheden voor zoodanige inrichting worden verricht, dan beschouwt de wet zulk een kantoor niet als kantoor, maar als fabriek of werkplaats, winkel, apotheek, enz. D.w.z. dan zijn op zulk een kantoor niet van toepassing de regels voor de kantoren, maar die voor de fabrieken, winkels, apotheken, enz. gesteld.

DE ALGEMEENE VERGADERING DER
NATIONALE VEREENIGING TEGEN DE
WERKLOOSHEID. *)

Niet alleen naar den vorm wijkt het tot een „nota” ingekrompen praeadvies van Prof. Veraart af van het uitvoerig opstel van den anderen praeadviseur, ook de inhoud der twee praeadviezen is, gelijk te verwachten was, zeer verschillend.

De heer Veraart gaat in zijn „Nota over het verband tusschen collectieve arbeidsovereenkomst en werkloosheid” uit van de onderscheiding der werkloosheid in de volgende drie groepen:

1e. Seizoen-werkloosheid in bepaalde bedrijven; 2e. crisis-werkloosheid; 3e. algemeene werkloosheid of gemis aan werkgelegenheid voor een deel der bevolking.

Achtereenvolgens beschouwt bij het verband tusschen de collectieve arbeidsovereenkomst en elk dezer groepen. De hoofdzak van deze beschouwingen zij hier weergegeven.

De collectieve arbeidsovereenkomst — aldus de praeadviseur — gaat hier te lande zoowel quantitatief als kwalitatief vooruit: niet alleen wordt zij in steeds meerdere bedrijven ingevoerd en zal zij, als het voorbeeld van den R.-K. Centralen Raad van Bedrijven navolging vindt bij de overige vakbeweging, weldra de arbeidsvoorwaarden in alle bedrijven beheerschen, maar ook zal men dan in de collectieve contracten de bepaling van het verplicht lidmaatschap aantreffen.

Deze quantitatieve en kwalitatieve vooruitgang der collectieve arbeidsovereenkomst zal voor de bestrijding van de geldelijke gevolgen der *seizoen-werkloosheid* groote beteekenis kunnen hebben. Het collectief contract toch zal in de toekomst alle arbeiders in de bedrijven, die met seizoen-werkloosheid te kampen hebben, omvatten.

De heer Veraart verwacht, dat seizoen-werkloosheidskassen gevormd zullen worden, ten einde aan de leden gedurende de periode van seizoen-werkloosheid het volle normale loon uit te keeren. Deze kassen zullen worden gevormd door regelmatige, wekelijksche stortingen van de leden; de arbeiders-vakverenigingen zullen bij het formuleeren van haar looneischen een speciaal bedrag hiervoor in rekening kunnen brengen.

De werkgevers zullen hoogstwaarschijnlijk op den duur medezeggenschap inzake de fonds-vorming en fonds-uitkeering verlangen. De praeadviseur is van oordeel, dat een dergelijken medezeggenschap geheel ligt in de lijn van het bedrijfsradensysteem: de Bedrijfsraad in het betrokken bedrijf zal deze zaak ter hand moeten nemen, waardoor werkgevers en werknemers gelijken invloed op het fonds krijgen.

De schrijver der nota ziet nog een andere kracht, die meestal er toe zal drijven, de voorziening in de geldelijke gevolgen der seizoen-werkloosheid te doen regelen door den Bedrijfsraad. De groote kosten, welke de bestrijding der geldelijke gevolgen van deze werkloosheid noodzakelijk met zich brengt, zullen er toe leiden, dat het verplicht lidmaatschap instrument wordt om te komen tot „economische bedrijfsorganisatie.” De heer Veraart gaat hierop niet verder in, maar verwijst naar zijn boek⁴⁾, welks inhoud bij de lezers van dit blad genoegzaam bekend mag worden verondersteld. In den gedachtengang der nota komt het er slechts op aan, dat enerzijds de bedrijfsprijspolitiek voor de arbeidersorganisaties van belang wordt en anderzijds de economische bedrijfsmogelijkheden den werkgevers zeer groote belangstelling geven voor de kosten, veroorzaakt door de arbeidsvoorwaarden. Deze wederzijdsche belangstelling leidt er toe, ook de financiële vragen in verband met de seizoen-werkloosheid onder rechtstreeksch of zijdelingsch toezicht van den Bedrijfsraad te stellen.

*) Vervolg van pag. 674.

⁴⁾ Vraagstukken der Economische Bedrijfsorganisatie, 2e druk, C. N. Teulings, Den Bosch.

De heer Veraart ziet evenwel in de collectieve arbeidsovereenkomst niet slechts het zijns inziens eenig goede middel ter bestrijding van de geldelijke gevolgen der seizoen-werkloosheid, ook voor een gedeeltelijke bestrijding dezer werkloosheid zelf heeft hij al zijn verwachtingen op haar gevestigd. Immers kan bij economische bedrijfsorganisatie op de basis der collectieve arbeidsovereenkomst met verplicht lidmaatschap, wanneer de concurrenten collega's zijn geworden, die over den omvang der productie overleg plegen, gemakkelijk, inzonderheid op de plaatselijke markt, de al te groote tegenstelling tusschen drukken en slappen tijd, vooral als zij het gevolg is van sleur bij het publiek, worden opgeheven.

Ook de geldelijke gevolgen der *crisis-werkloosheid* zullen, naarmate de collectieve arbeidsovereenkomst quantitatief en kwalitatief vooruitgaat, meer afdoende worden bestreden. Evenals voor de eerste werkloosheidsgroep ziet de schrijver ook hier de oplossing in het onder toezicht van den Bedrijfsraad staand fonds. Het bedrijf zal een bepaalde reserve moeten vormen, om gedurende zekeren tijd aan een zeker aantal arbeiders een bepaalde uitkeering te geven. Vooraf zal moeten worden vastgelegd, dat, indien de uitkeering een bepaald aantal weken heeft geduurd, men niet meer kan spreken van crisis-werkloosheid, maar dat men dan aanneemt met algemeene werkloosheid te doen te hebben; de dan nog werklozen komen niet meer ten laste van het bedrijf.

Ten aanzien van de bestrijding der crisis-werkloosheid zelf verwacht de heer Veraart niets van den uitbouw van het collectief arbeidscontract. Wellicht zal de economische bedrijfsorganisatie door prijsopzetting en bedrijfsconcentratie de werkloosheid kunstmatig inperken, de crisis zelf kan zij niet wegnemen.

Ten slotte de belangrijkste werkloosheidsgroep, de *algemeene werkloosheid*. Deze zal, naar de kampioen der economische bedrijfsorganisatie moet erkennen, door den uitbouw der collectieve arbeidsovereenkomst niet verminderen, doch vermeerderen. Naarmate het instituut der collectieve arbeidsovereenkomst zich over het geheele bedrijfsleven uitbreidt, wordt men in alle bedrijven zuiniger met arbeiders. Het verplicht lidmaatschap en vooral het leerlingenstelsel werkt arbeiders-werend ten bate van de bij de bestaande collectieve contracten betrokken arbeiders.

Dit alles mag echter, volgens het oordeel van den schrijver, geen reden zijn om de collectieve arbeidsovereenkomst en de economische bedrijfsorganisatie te bestrijden. Men zoek naar andere strijdmiddelen tegen de algemeene werkloosheid, inzonderheid naar nieuwe welvaartsbronnen hier te lande en emigratie naar Indië.

Aldus ziet Prof. Veraart het verband tusschen collectieve arbeidsovereenkomst en werkloosheid.

Mr. J. E. B. VAN LIER.

Amsterdam, Juli 1919.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het maandelijksch overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juni, alsmede van de eerste zes maanden van het loopende jaar, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van het vorige jaar.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op een bedrag van f 569.407.057, waarvan f 426.282.023. op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het Leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geene verzwarende van belastingdruk medebrachten — is derhalve in totaal f 686.437.286 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 28.914.065 op, tegen f 24.007.428 in Juni

1918 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 4.906.637.

De opbrengst der afgelopen maand overtreft de raming met het aanzienlijke bedrag van f 10.310.690; de opbrengst van de eerste vijf maanden van 1919 overtrof de raming met f 16.421.588, zoodat over de eerste zes maanden van 1919 de opbrengst de raming met niet minder dan f 26.732.278 te boven gaat. Dit gunstig resultaat is voornamelijk toe te schrijven aan een ruimer vloeien van de grondbelasting, de inkomsten- en vermogensbelastingen, van de accijnzen op gedistilleerd en geslacht, van de zegel-, registratierechten, van de successie- en invoerrechten, van het statistiekrecht en van de opbrengst der loodsgelden.

Tot de gunstige resultaten over Juni 1919 in vergelijking met Juni 1918 droegen de zoeven reeds genoemde middelen bij, evenwel met uitzondering van de grondbelasting en de inkomstenbelasting. Daarnaast kunnen genoemd worden het recht op de mijnen en de opbrengst der Staatsloterij.

Trager daarentegen vloeiden de grond- en de personeele belasting, de accijns op suiker, wijn, zout en bier.

Het ruimer vloeien van de vermogensbelasting hangt waarschijnlijk samen met het inhalen van den achterstand bij de vaststelling der aanslagen en de invordering hiermede verband houdende.

De hoogere opbrengst van den gedistilleerdaccijns is een gevolg van de op 7 April 1919 ingegane accijnsverhoging; die van den geslachtaccijns houdt verband met de intrekking van het slachtverbod.

Het ruimer vloeien van de zegelrechten zal wel voor een groot deel zijn toe te schrijven aan eene verlevendiging van den effectenhandel, terwijl daarnaast op eene verscherping van het toezicht kan gewezen worden.

De waardeinstijging van onroerend goed en de zeer talrijke overdrachten, welke nog steeds plaats vinden, kunnen strekken ter verklaring van de toenemende opbrengst der registratierechten, terwijl de meerdere opbrengst van de invoerrechten, de statistiekrechten en de loodsgelden voortvloeien uit eene verlevendiging van het internationaal verkeer.

Het trager vloeien van grond- en personeele belasting kan worden toegeschreven aan de minder vlote invordering.

De mindere opbrengst van den suikeraccijns houdt voornamelijk verband met een minder groot verbruik van suiker en suikerhoudende spijsen, nu weder andere voedingsmiddelen in voldoende hoeveelheden aanwezig zijn.

De lagere opbrengst van den accijns op zout is een gevolg van het verbruiken van de groote, gedurende de oorlogsjaren gevormde, voorraden, terwijl die van den bieraccijns samenhangt met de aanhoudende schaarschte aan grondstoffen.

AANTEKENINGEN.

Spitsbergen. (Officieel). Blijkens bericht van den Nederlandschen gezant te Parijs heeft de opperste raad der geallieerde en geassocieerde mogendheden een commissie samengesteld uit één vertegenwoordiger van de Vereenigde Staten van Amerika, van Engeland, van Frankrijk en van Italië, teneinde zich bezig te houden met een onderzoek naar de aanspraken van verschillende staten met betrekking tot de eilandengroep van Spitsbergen.

Ingevolge daartoe van den Franschen minister van buitenlandsche zaken ontvangen uitnoodiging is aan jhr. Loudon opdracht gegeven, met gebruikmaking van de gegevens, vervat in het onlangs op last van den minister van buitenlandsche zaken uitgegeven boek van Dr. Wieder, het standpunt van de Nederlandsche regering met betrekking tot Spitsbergen uiteen te zetten.

Economische voorlichting in België. — In aansluiting aan een vroeger over dit onderwerp verschenen artikel ¹⁾ zij hier medegedeeld, dat in België thans definitief eene commissie is ingesteld, die tot taak heeft de Belgische consulaire organisatie aan een onderzoek te onderwerpen.

In zijn verslag aan den koning zegt de Belgische minister van buitenlandsche zaken, dat de hervatting en de uitbreiding van den buitenlandschen handel wezenlijke factoren zijn van het economisch herstel van België.

De Belgische nijverheid was gedurende meer dan vier jaren tot stilstand gedoemd en van een groot gedeelte harer productiemiddelen beroofd. Dit heeft haar elk contact met de vroegere afzetgebieden doen verliezen. De producten van verbonden zoowel als van neutrale mededingers hebben de plaats ingenomen der Belgische, overal waar deze vroeger, dank zij uitstekende kwaliteit en voordeelige prijzen, een loonenden afzet konden vinden.

België, aldus de minister, zal het hoofd niet kunnen bieden aan de moeilijkheden en lasten, die het gevolg zijn van dezen toestand, tenzij het zijne beste krachten wijdt aan de uitbreiding van zijn uitvoerhandel. Ongetwijfeld moeten de vereenigde pogingen van de grondleggers der economische positie van België ten grondslag liggen aan de hervatting van dezen handel. Maar, al heeft de Staat niet het recht de plaats der belanghebbenden in te nemen, toch komt het hem toe deze krachtadig te steunen door staatsinstellingen, die tot taak hebben den ondernemingsgeest te doen ontstaan, te leiden en te steunen, aan de gewijzigde omstandigheden aan te passen.

Het is aan geen twijfel onderhevig, dat verbetering van de economische vertegenwoordiging in het buitenland, voor België van werkelijk belang is. Reeds vóór den oorlog werden op advies van den Hoogen Raad van Nijverheid en Handel wijzigingen aangebracht in de consulaire organisatie.

Toch is gebleken, dat deze hervormingen niet voldoende waren om aan het Belgische consulaire corps die moderne organisatie te geven, die noodig is om België in den komenden economischen strijd het grootst mogelijke nut van dezen dienst te doen trekken. Een nieuwe herziening is dus noodzakelijk geworden.

Toen de oorlog nog woedde, kwam het den Belgischen minister van buitenlandsche zaken gewenscht voor een commissie te benoemen, waarin enkele industrieelen, die toen in Frankrijk en Engeland verblijf hielden, ambtenaren bij de diverse departementen en consulaire agenten zitting hadden. Het werk dezer commissie, die het vraagstuk in zijn nieuwen vorm bestudeeren zou, werd onderbroken door het sluiten van den wapenstilstand en de herovering van het bezette gebied, zoodat zij slechts een enkele zitting heeft kunnen houden. Thans acht de minister de tijd gekomen om de samenstelling der commissie aan te vullen door de benoeming van personen, die vroeger door de omstandigheden daarin niet konden worden opgenomen. De commissie zal eerst thans haar taak naar behooren kunnen volbrengen. J. V.

¹⁾ Jaargang 1918, pag. 559.

De goudprijs. — Aan het Overzicht der Edele Metalen voor het tweede kwartaal van 1919 der firma H. Drijfhout & Zoon te Amsterdam, ontleenen wij het volgende:

„De voortdurend en ernstige teruggang der goudproductie heeft in Engeland opnieuw het goudvraagstuk ¹⁾ aan de orde gesteld. Met meer vertrouwen mag thans verwacht worden, dat ten gunste van de goudproducenten een schikking zal worden getroffen. Op welken grondslag de tegevoerkomende houding der Engelsche Regeering te dezen opzichte zal rusten, is nog een open vraag. Zal de Engelsche Regeering besluiten tot een goudprijsverhoging in dien

¹⁾ [Zie hiervoor laatstelijk pag. 175 van dezen jaargang. — Red.]

zin, dat de overname van het goud uit de mijnen tegen hooger prijs plaats heeft en deze verhooging eenvoudig ten nadeele van de schatkist komt? Bij export voor stabilisatie van den sterlingkoers toch zou geen hogere prijs te maken zijn dan 77 sh. 9 d. à 77 sh. 10 d., zoolang niet in overleg met andere landen tot eene algemeene verhoging van den goudprijs zou zijn besloten. Zal het voorstel, van de producenten uitgegaan om den verkoop van het geproduceerde goud naar vrije keuze van den producent te doen geschieden op de markten waar prijs en valuta het meeste voordeel bieden, genade vinden bij de Engelsche Regeering? Dit valt wel zeer te betwijfelen. Meer kans van slagen heeft echter het voorstel, dat de goudleveringen naar Engeland blijven geschieden, doch dat de Regeering hiervoor de prijs zal vergoeden, die op de voordeeligste markt met inbegrip van valutawinst zou kunnen worden verkregen. Hoe het ook zij, een schikking zal hier getroffen moeten worden. Zeer terecht wordt in een der buitenlandse economische tijdschriften van enkele dagen geleden opgemerkt, dat niemand ter wereld op het oogenblik goud tegen bankpapier inwisselt zonder berekening van agio, dan alleen de goudproducenten. In de V. S., het land met het grootste goudbezit, ontstaat bij den gewonen prijs van \$ 20.67 geen aanbod in het vrije verkeer. De opheffing van het uitvoerverbod op 10 Juni in de V. S. heeft ten gevolge, dat sindsdien dagelijks belangrijke goudverplaatsingen voorkomen ten gunste van de Zuid- en Midden-Amerikaansche Staten, hoofdzakelijk uitgestelde betalingen in goud, terwijl ook naar Europa, met name Spanje en naar het Oosten voor Japan, goudzendingen uit de V. S. plaats hadden. Engeland volgde onmiddellijk het voorbeeld der V. S. met de opheffing van het uitvoerverbod, doch aangezien daar ook thans nog slechts uitvoer kan plaats hebben onder speciale vergunning, is New York eigenlijk de eenige markt, waar goud betrokken kan worden en waarop dus de prijs eenigermate kan worden gebaseerd.

„Nemen wij aan, dat de goudprijs in het vrije verkeer te New York slechts 2 pCt. agio doet, dan komt dit onder bijvoeging van eveneens 2 pCt. voor vracht, assurantie, renteverlies en winstmarge minstens op \$ 21.50 cif Amsterdam. Deze prijs omgerekend tegen den huidige dollarkoers van f 2,60 geeft een prijs van ongeveer f 1800 per K.G. fijn. Te voorzien is echter, dat de dollarkoers het hoogste punt nog geenszins bereikt heeft, doch ongetwijfeld nog verder in stijgende richting zal voortgaan, waardoor ook de goudprijs in het vrije verkeer in gelijke mate zal blijven stijgen. Het zal overbodig zijn er op te wijzen, dat bovenstaande berekening als het ware slechts een minimumprijs weergeeft, een prijs waartegen in het gunstigste geval wellicht goud zou kunnen worden aangevoerd. Dat deze prijs echter volstrekt niet als maatstaf voor de noteering te Amsterdam kan gelden is duidelijk, aangezien nog geen aanvoeren hebben plaats gehad en het ook geenszins zeker is, dat deze binnenkort kunnen plaats hebben. Voorloopig zullen de verschillende markten nog zeer uiteenlopende noteeringen te zien geven, die naar gelang van vraag en aanbod uit eigen land zich in opwaartsche of dalende richting zullen bewegen, doch in ieder geval boven pariteit zullen blijven. Mocht echter de vrede in de voor ons liggende periode ook voor het goud de opheffing van de van regeeringswege gestelde beperkende bepalingen in de verschillende landen ten gevolge hebben, wat echter vrijwel uitgesloten is, dan zou weldra een nivelleering van den goudprijs intreden, en rekening houdende met de wisselkoersen, overeenstemming op de verschillende markten ontstaan. In ons land werd de onzekerheid omtrent den algemeenen toestand in het afgelopen kwartaal weerspiegeld in de goudmarkt. Niettegenstaande het ruime aanbod, hetwelk uit de industrie ontstond, bleef bij een daarmede gelijken tred houdende vraag, de prijs van f 2300 per K.G. fijn voor gefineerd en f 2250 per K.G. fijn voor ongefineerd goud gehandhaafd. Deze prijzen zijn, in vergelijking met verschillende andere landen, zeer hoog. Deze hooge prijzen, oorspronkelijk in het leven geroepen om den smokkelhandel tegen te gaan, waren thans, nog begunstigd door den voordeligen stand onzer valuta, oorzaak, dat deze praktijken, die sinds het sluiten van den wapenstilstand geen toepassing meer konden vinden, opnieuw, doch in omgekeerde richting begonnen. Reeds in het begin van het kwartaal ontstond hier te lande een vrij ruim aanbod van vreemd goudgeld, hetwelk tegen prijzen, belangrijk beneden de noteering, werd aangeboden. Dit aanbod was echter begrijpelijkerwijze verre van constant en ofschoon het tijdelijk de markt uit het evenwicht dreigde te brengen, was het toch te wisselvallig, dan dat het van wezenlijken invloed op de noteering kon zijn. Op 28 Juni, den dag, waarop het vredes-

verdrag werd geteekend, hield plotseling dit aanbod geheel op en vindt de smokkelhandel thans blijkbaar weder gunstiger afzetgebied in meer Oostelijke richting.”

Vergelijking van prijzen in Amerika in tijd van oorlog. — Door de Price Section van de Division of Planning and Statistics van den War Industries Board is, gedateerd November 1918 en verschenen in 1919, een zeer belangwekkende publicatie, getiteld „A comparison of prices during the Civil War and present war” uitgegeven.¹⁾ In een 19-tal grafieken en een groot aantal tabellen is de vergelijking van het prijsverloop van een aanzienlijk aantal artikelen, tijdens den burgeroorlog en den grooten Europeeschen oorlog, in beeld gebracht. De cijfers, betrekking hebbende op den burgeroorlog zijn ontleend aan „Gold, Prices and Wages under the Greenback Standard” van Wesley C. Mitchell. In dit boek komt een tabel voor, waarin gegeven zijn relatieve groothandelsprijzen van 92 artikelen, kwartaalsgewijze van 1860—1880. Deze tabel is gemaakt naar de noteeringen, gedrukt in de bijlagen van het bekende Aldrich Report van 1893 („Wholesale prices, wages and transportation”, Senate Report No. 1394, Fiftysecond Congress). De absolute noteeringen, die daarin gegeven zijn, werden omgerekend in relatieve cijfers met de basis 1860 is gelijk 100. Voor de gemiddelden in de publicatie van den War Industries Board zijn mediaan-waarden gekozen, in plaats van rekenkundige gemiddelden, om den buitenmatigen invloed te ontlopen der noteeringen van enkele producten uit het Zuiden, met name katoen, die omtrent het jaar 1864 tot ongekende hoogte opliepen.

Vóór den oorlog van 1914 en volgende jaren zijn de met de 92 boven bedoelde goederensoorten overeenkomende artikelen gekozen, of dezulke als daarmede het best te vergelijken zijn en waarvoor noteeringen beschikbaar waren. Voor de noteeringen daarvan zijn ook weder mediaan-waarden der relatieve prijzen berekend, gebaseerd op het gemiddelde voor de periode, loopende van 1 Juli 1913 tot 30 Juni 1914, gesteld op 100. Het uitgangspunt van vergelijking is de maand Juli van het jaar 1861, gesteld tegenover Juli van het jaar 1914. Men heeft er veel waarde aan gehecht overeenkomende maanden tegenover elkaar te stellen om zodoende seizoeninvloeden bij beide prijslijnen gelijkmatig te laten werken.

In de publicatie worden de volgende opmerkingen gemaakt over de algemeene economische factoren, die het prijsverloop in de beide oorlogen beïnvloed hebben. De domineerende factor bij het nagaan van de Amerikaansche prijsfluctuaties gedurende den burgeroorlog was de aanwezigheid van den oninwisselbaren papieren standaard. Er is een afzonderlijke grafiek geteekend, die aantoonst hoe nauwkeurig de goederenprijzen de goudnoteering op den voet volgden. Het zou te ver gaan — aldus de publicatie — te zeggen, dat gedurende den jongsten oorlog de monetaire omstandigheden geen invloed op de prijzen gehad hebben, maar zeker hebben zij niet een zoo domineerende betekenis gehad als in de jaren 1862—1865, daarentegen hebben de onderbrekingen in het aanbod van goederen en veranderingen in de vraag daarnaar in den laatsten oorlog een veel grooter invloed uitgeoefend dan zij in den burgeroorlog deden. Deze wijziging in vraag en aanbod is de kenmerkende eigenschap der goederenmarkt in de jaren 1915—1918, gelijk de depreciatie der goudwaarde van den dollar dit was in de jaren 1862—1865.

Wij laten hieronder volgen het staatje, voorkomende in de publicatie, weergevende de mediaan-waarden der relatieve prijzen van groothandelsproducten tijdens de beide oorlogen. In de eerste kolom zijn de 92 goederensoorten samengebracht, vervolgens worden nog afzonderlijk gegeven voedingsmiddelen, bouwmaterialen en chemicaliën.

¹⁾ De „Directie van Economische Zaken” had de welwillendheid ons deze publicatie toe te zenden.

Aant. artikelen	Alle artikelen		Voedingsmiddelen		Bouwmaterialen		Chemicaliën	
	Burgeroorlog	Wereldoorlog	Burgeroorlog	Wereldoorlog	Burgeroorlog	Wereldoorlog	Burgeroorlog	Wereldoorlog
	92	92	36	36	19	19	15	15
1860 en 1913:								
Januari	100	100	100	100	100	100	100	100
April	100	100	100	100	100	100	100	100
Juli	100	100	98	100	100	100	100	100
October	100	100	99	100	100	100	100	100
1861 en 1914:								
Januari	100	100	98	100	100	100	100	100
April	96	100	94	100	100	100	100	100
Juli	96	100	88	100	100	100	100	100
October	97	100	91	105	102	100	100	100
1862 en 1915:								
Januari	100	100	99	107	106	100	117	100
April	100	100	96	105	112	100	107	100
Juli	100	102	93	105	107	100	109	115
October	111	102	100	102	116	100	125	126
1863 en 1916:								
Januari	125	114	116	110	133	104	130	138
April	137	115	125	113	143	109	142	187
Juli	134	119	117	117	139	110	142	187
October	135	130	125	127	145	117	133	156
1864 en 1917:								
Januari	156	142	152	142	160	124	153	152
April	169	157	161	162	177	137	161	175
Juli	194	169	184	169	189	152	189	177
October	200	174	194	193	200	152	200	196
1865 en 1918:								
Januari	216	178	232	188	200	161	222	192
April	190	182	189	199	196	172	182	197
Juli	158	187	156	194	171	181	153	193
October	175	....	170	....	200	....	170	....
1866 en 1919:								
Januari	182	....	168	....	200	....	182	....
April	173	....	162	....	200	....	189	....
Juli	181	....	178	....	200	....	167	....
October	173	....	161	....	199	....	164	....

In de hier behandelde uitgave zijn nog afzonderlijke grafieken opgenomen voor vee, anthraciet, gasrijke steenkool, koper, maïs, huiden, varkens, ijzerdraad, looden pijpen, aardappelen, suiker, tarwe en wol. Uit deze voorstellingen is te zien, dat de prijsfluctuaties bij bepaalde artikelen in de beide oorlogen groote verscheidenheid hebben te zien gegeven. Bij sommige artikelen was de stijging in den burgeroorlog aanmerkelijk grooter dan tijdens den oorlog van 1914. Dit geldt b.v. voor anthraciet en in mindere mate voor looden pijpen, suiker en varkens. Nog sterker zou deze omstandigheid spreken bij het artikel katoen, maar daarvan is geen grafische voorstelling geteekend, omdat de stijging tijdens den burgeroorlog zoo buitengewoon was, dat bij de in de publicatie bereikbare verhoudingen een goede voorstelling niet mogelijk bleek. Andere artikelen, zooals b.v. tarwe, wol en huiden, zijn in den laatsten oorlog meer gestegen dan in de 60er jaren. Ten slotte kan men nog een aantal artikelen noemen, waarbij het prijsverloop in de beide oorlogen niet veel verschild heeft, zooals b.v. het geval is geweest met ijzerdraad, vee, maïs, koper, steenkool en aardappelen.

In de hier besproken publicaties worden naar aanleiding van wat de vergelijkingen te zien geven de volgende conclusies gemaakt. De beweging der prijzen in de beide oorlogen is over het geheel genomen merkwaardig overeenstemmend. De belangrijkste verschillen in de beweging zijn de volgende: In den burgeroorlog begon de stijging eerder. De mediaan-waarde steeg van 96 tot 100 in de eerste zes maanden van den burgeroorlog, terwijl in den oorlog van 1914 en volgende jaren, de mediaan-waarde, vergeleken met den stand vóór den oorlog, zich niet wijzigde, voordat de vijandelijkheden een jaar geduurd hadden. De stijging in den burgeroorlog vertoonde meer buitensporigheid. Het hoogst bereikte punt was 216 in Januari 1865. Dit is 49 punten meer dan de mediaan van den corresponderenden datum tijdens den laat-

sten oorlog (177 in Januari 1918) heeft te zien gegeven. De daling is in den burgeroorlog eerder begonnen. Nadat Lee zich had overgegeven in April 1865 vond een prijsval van 26 punten plaats. De Duitschers gaven den strijd op in den herfst van het jaar 1918, maar dit ging niet gepaard — voor zoover, naar men opgemerkt vindt, de War Industries Board weet — met een daling in de prijzen. Maar — aldus is de laatste conclusie — de verschillen zijn over het geheel genomen minder opvallend dan de algemeene overeenstemming in de bewegingen en deze overeenstemming bestaat niettegenstaande een groot contrast in de beïnvloedende economische factoren, waaraan de prijzen in de beide oorlogen bloot stonden en waarvan hierboven reeds sprake is geweest. De bewerkers van deze zeer geslaagde studie zullen met recht trotsch kunnen zijn op het moeizame door hen verrichte werk. Eene navolging voor Europeesche landen moge zich aanbevelen. Zoo zal voor Frankrijk en Duitschland eene vergelijking tusschen de prijzen van den laatstleden oorlog en die der jaren 1870 en 1871 belangstelling kunnen vragen. H.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De West-Indische Gids. — Amsterdam, Mei 1919.

H. van Kol, De Koloniale Staten; *Mr. Dr. C. F. Schoch*, Cultuurcrediet voor Suriname; *Dr. H. van Cappelle*, Het lage kustgebied van Suriname; *W. R. Menkman*, De handelsbeteekenis van onze West; *Jhr. L. C. van Panhuys*, Een adres over boschnegers en indianen.

Id. — Juni 1919.

Mr. B. de Gaay Fortman, De rechtsbedeeling op onze Bovenwindsche eilanden en de herziening van de rechterlijke macht en van de rechtspleging in de kolonie Curaçao; *H. Weiss*, Het zendingswerk der Hernhutters in de oerwouden van de Boven-Suriname; *Dr. M. G. de Boer*, De oprichting van den Koninklijken West-Indischen Maildienst; *J. Boeke*, De eilanden der kolonie Curaçao in hunne verhouding tot hunne omgeving; *Jhr. L. C. van Panhuys*, Het veertiendaagsch tijdschrift van de Britsch-West-Indische Vereeniging (West India Committee Circular).

Id. — Juli 1919.

Ir. E. C. Abendanon, Economische waardebeoordeling van Suriname; *Jhr. L. C. van Panhuys*, Een afzonderlijk wapen voor Suriname en Curaçao; *J. W. van Oorschot*, Een militaire beschouwing omtrent de kolonie Suriname; *Mr. B. de Gaay Fortman*, De Curaçaosche begroting voor 1919; *W. D. H. Baron van Asbeck*, De Evangelische of Moravische broedergemeente (de Hernhutters) in Suriname; *P. Westra*, De Koloniale Staten van Suriname; *E. Snellen*, Een oordeel over Suriname van geruimen tijd geleden; *F. E. Baron Mulert*, Een episode uit den indianenoorlog in Suriname in den Zeeuwschen tijd.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 Juli 1919.

J. Habbema, Onderwijspraatje; *C. Lekkerkerker*, De geschiedenis der Christelijke zending onder de Baliërs; *M. van Geuns*, Het Oosten in vogelvlucht, van Boeddha tot de Groot-Mogols.

Bulletin de l'Institut Intermédiaire International. — 's-Gravenhage, Juli 1919.

La Genèse de la Paix (vervolg); Jurisprudence en matière de prise; Liste de documents ayant rapport à la Conférence des Préliminaires de Paix à Paris; Aperçu alphabétique des rapports diplomatiques et de la reconnaissance d'Etats nouveaux; Aperçu documentaire des rapports contractuels internationaux (vervolg); Liste de documents officiels des divers Etats (vervolg).

Die Bank. — Berlijn, Juni 1919.

A. Lansburgh, Die finanzielle Tragfähigkeit Deutsch-

lands; *L. Eschwege*, Irrwege der Innenkolonisation; *A. L.*, Die Berliner Grossbanken im Jahre 1918.

Technik und Wirtschaft — Berlijn Juni 1919.
Fr. Hendrichs, Gemeinwirtschaft; *W. Wilke*, Die Werkschule der Firma Wilhelm Morell; *Fr. Meyenberg*, Die Grundlagen wissenschaftlicher Betriebsführung — eine Hilfe beim wirtschaftlichen Wiederaufbau; *K. Klein*, Demokratie, Verwaltungsreform und Technik; *Romberg*, Weitere Aufgaben der Gewerbeförderung; *W. Pieper*, Zur Frage der Pflege der staatswissenschaftlicher Sondergebiete an Technischen Hochschulen.

Svensk Export. — Stockholm, Mei/Juni 1919, bevat o.m.:

No. 9. *Edvard Welle-Strand*, Nordens ekonomiska Samling.

No. 10. *Nils Ahlberg*, Dagliga sjöfartsförbindelser mellan Sverige och England; *J. H. Lijshoel*, Den nya världstrafikleden.

No. 11. *Gustav Cassel*, Världens pengar; *Ossian Häggman*, Finlands nya tulltariff.

No. 12. *Sal. Vinberg*, Sveriges frihamnar; *Pehr Johansson*, Sveriges första handelskompani.

No. 13. *Forsten Karling*, Svenska mässan (Göteborg, 7—13 Juli 1919); *Edvard Welle-Strand*, Det röda spöket i norsk industri.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Zegelwet. Met 1 Augustus a.s. treedt in werking de wijziging der Zegelwet 1917, waarbij o.m. het gewone quitantiezegel wordt verhoogd van 5 op 10 cts. en de Beursbelasting wordt verdubbeld.

Uitvoer van goederen in het algemeen. De N.U.M. vestigt er de aandacht van belanghebbenden op, dat ook na de opheffing der overeenkomsten met de geassocieerde mogendheden,¹⁾ consenten tot uitvoer bij haar moeten worden aangevraagd voor alle tot dusver ten uitvoer verboden goederen, voorzover deze tenminste niet bij K. B. zijn vrijgesteld. De vastgestelde heffingen der N.U.M. blijven eveneens gehandhaafd.

Het verdient aanbeveling, dat exporteurs zich vooraf op de hoogte stellen of de goederen in het land van bestemming soms onder een voorwaardelijk of onvoorwaardelijk invoerverbod vallen.

Uitvoer van gedistilleerd en reukstoffen. In verband met de Kon. besluiten van 1 Juli, waarbij werd vrijgesteld de uitvoer van gedistilleerd voor dadelijk menselijk gebruik geschikt, van likeuren en van reukstoffen, maakt de Minister van Landbouw bekend, dat onder gedistilleerd ook moeten worden gerekend te vallen alle essences, cognac, whisky, arak, jenever en dergelijke, ongeacht het alcoholgehalte, terwijl onder reukstoffen ook vallen reuk- en toiletwater, eveneens ongeacht het alcoholgehalte.

Uitvoer van ruwe wol. Bij den Minister van Landbouw bestaat geen bezwaar meer tegen uitvoer van ruwe wol, wolafvallen, enz. Consentten moeten bij de N.U.M. worden aangevraagd.

Uitvoer van honing. De N.U.M. heeft eene regeling vastgesteld voor den uitvoer van honing van den oogst 1918.

Uitvoer van koolzaad, enz. De N.U.M. kan uitvoervergunningen verleenen voor koolzaad, rogge, wintertarwe en wintergerst voor den zaai.

Uitvoer van boter. Het uitvoerpercentage van de productie van gecontroleerde boter is voor de week van 6 tot 12 Juli voorloopig vastgesteld op 0.

Uitvoer van kaas. In verband met de thans geldende hoge prijzen zal voorshands geen uitvoer van kaas worden toegestaan.

Uitvoer van runderen, schapen en varkens. Uitvoervergunningen voor varkens,

¹⁾ [Zie pag. 678 vorig nummer. — Red.]

schapen en slachtrunderen zullen in het algemeen niet worden verleend, aangezien de aan de markt komende dieren voor de binnenlandsche behoefte noodig zijn.

De uitvoer van dragende koeien zal moeten worden beperkt, om eerlang geheel te worden stopgezet. Daarentegen kan de uitvoer van jongvee, met name kalveren, pinken en vaarzen geschieden, terwijl ook aanvragen voor den uitvoer van guste koeien in overweging kunnen worden genomen.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Guldens).

	Juni 1919	Sedert 1 Januari 1919	Overeenkomstige periode 1918
Directe belastingen.			
Grondbelasting	3.274.110	9.063.974	9.496.364
Personeele belasting ..	1.320.827	3.343.796	3.604.643
Inkomstenbelasting ..	5.275.331	26.581.246	32.449.636
Dividend- en tantièmebelasting	301.721	1.279.634	—
Vermogensbelasting ..	523.726	4.069.899	2.439.774
Accijnzen.			
Suiker	2.355.713	17.825.370	19.744.821
Wijn	202.181	534.187	848.272
Gedistilleerd	2.759.975	13.316.742	10.435.209
Zout	34.196	607.187	1.393.616
Bier	91.182	339.714	544.659
Geslacht	1.083.480	6.069.018	5.709.670
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.399.242 ^{a)}	8.360.342 ^{a)}	6.782.714
Registratierechten ...	3.168.592	15.708.709	12.731.175
Successierechten	3.265.864	14.441.892	12.042.499
Invoerrechten	2.597.317	12.213.548	3.798.400
Gouden en zilveren werken			
Belasting	75.080	415.805	374.290
Essaailoon	67	416	410
Statistiekrecht	323.742	2.030.101	519.780
Mijnen	221.128	221.152	—
Domeinen	275.136	954.353	981.871
Staatsloterij	170.302	405.959	320.824
Jacht en visscherij	44.287	46.068	57.945
Loodsgelden	150.866	524.416	94.217
Totaal	28.914.065	138.352.528	124.420.789

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juni 1919	Sedert 1 Januari 1919	Overeenkomstige periode 1918
Directe belastingen.			
Grondbelasting	665.500	1.815.655	2.248.684
Personeele belasting ..	230.401	615.931	1.708.940
Inkomstenbelasting ..	2.230.441	11.468.547	11.582.842
Vermogensbelasting ..	208.931	1.625.472	485.219
Accijnzen.			
Suiker	471.143	3.565.074	3.282.166
Wijn	40.436	106.837	159.875
Gedist. (binn.- en buitl.)	275.997	1.331.674	1.642.609
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	50.396	397.644	532.244
Registratierechten	69	230	594.946
Totaal	4.163.314	20.927.064	22.302.361

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Juni 1919	Sedert 1 Januari 1919
Oorlogswinstbelasting	13.138.271	94.072.249
Verdedigingsbelasting Ia	522.166	4.066.293
Verdedigingsbelasting Ib	2.549.716	15.406.019
Verdedigingsbelasting II	3.786.279	16.267.148
Totaal	19.996.432	129.811.709

¹⁾ Hieronder begrepen f 275.791 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionnaires in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 1.997.764. ³⁾ idem f 921.072.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

	19 Juli 1919	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels.	4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank (Vrsch. in R.C.	5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 12 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 1/2 " 4 Jan. '19	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	6 " 13 Juni '19	4 1/2 " 6 " '14
Bank v. Noorwegen	5 1/2 " 11 Mei '19	4 1/2 " 11 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	5 1/2 " 3 Oct. '18	3 1/2 " 19 " '14
Belgische Nat. Bk.	4 " 12 Juni '19	4 " 30 Jan. '14
Bank van Spanje ..	4 " 22 Mrt. '17	4 1/2 " 24 Sept. '03
Bank van Italië ..	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call. money
18 Juli '19	3 3/4-7/8	3 1/2	3 3/16	4-5/8	—	6-1/2
14-18 J. '19	3 3/4-4	3 1/2-4	3 3/8-3/4	4-5/8	—	6-7 1/2
7-11 J. '19	3 3/4-4	3 3/4-4 1/4	3 1/8-3/16	4-5/8	—	5-15
30 J.-5 J. '19	3 3/4-4 1/2	3 1/2-4	3 3/16	4-5/8	—	5-8 1/2
15-20 J. '18	2 1/2-7/8	3	3 3/8	4-5/8	—	5 1/2-6
16-21 J. '17	2-1/8	3-1/4	4 3/8	4-5/8	—	1 1/2-8
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 1/2-1 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Door de sterke daling van den koers op Londen in New York was Londen hier ook flink aangeboden, zoodat de koers tot 11,57 terugliep. Ok Parijs en België waren weder zeer flauw. Er werd voor 37,— en voor 35,80 afgedaan. Toen de Londen-koers in New York zich later kon herstellen, trad ook hier weder een verbetering in voor Londen, Parijs en Brussel en ging New York, dat tot 2,69 opgelopen was, weder iets terug.

Marken waren weder zeer onzeker. Het regelmatig groote aanbod deed iederen dag weer opnieuw den koers terugloopen, maar steeds kwamen na iedere daling weder flinke nieuwe koopers in de markt, zoodat de koers zich telkens weder kon herstellen. Er begon een niet onbelangrijke vraag voor Amerikaanse rekening merkbaar te worden, terwijl ook uit Spanje en België aankooporders afkwamen. Van de neutrale wissels bleef Zwitserland onveranderd. Daarentegen was Skandinavië weder flauwer, vooral Kopenhagen en Christiania.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
14 Juli 1919..	11.73 1/2	38.40	18.25	8.—	37.—	2.62 1/4
15 " 1919..	11.75 1/2	38.35	18.10	8.—	36.90	2.63 1/4
16 " 1919..	11.74 1/2	38.05	16.90	8.—	36.75	2.65 5/8
17 " 1919..	11.69 1/2	37.60	16.50	8.—	36.55	2.68 1/4
18 " 1919..	11.56	37.—	17.05	8.—	35.90	2.64 1/2
19 " 1919..	—	—	—	—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.56	37.—	16.25	7.50	35.80	2.61 3/4
Hoogste " " 1)	11.77	38.50	18.50	8.25	37.20	2.69
11 Juli 1919..	11.78	38.30	17.50	8.—	37.10	2.61 1/2
4 " 1919..	11.84	39.47 1/2	17.90	8.—	38.07 1/2	2.60
Muntpariteit..	12.10 5/8	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Bataavia 1) telegrafisch
14 Juli 1919	65.60	60.—	63.50	47.—	51.25	99 1/2-100 3/8
15 " 1919	65.60	60.10	63.50	47.02 1/2	51.10	99 1/2-100 3/8
16 " 1919	65.60	60.—	63.55	47.—	50.60	99 1/2-100 3/8
17 " 1919	65.40	59.90	63.25	47.10	51.—	99 1/2-100 3/8
18 " 1919	65.40	59.85	63.—	46.90	51.—	99 1/2-100 3/8
19 " 1919	—	—	—	—	51.—	99 1/2-100 3/8
L'ste d. w. 1)	65.20	59.50	62.60	46.90	50.40	99 1/8
H'ste " " 1)	65.75	60.20	63.80	47.25	51.50	100 3/8
11 Juli 1919	64.40	59.70	63.55	47.10	50.70 2)	99 1/2-100 3/8
4 " 1919	65.35	60.15	65.50	47.30	51.— 3)	99 1/2-100 3/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Noteering v. 12 Juli. 3) Noteering van 5 Juli.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in fis. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
18 Juli 1919	4.39	6.98	nom.	37 7/8 2)
Laagste d. week..	4.33	6.89	nom.	—
Hoogste " " ..	4.46.50	7.15	nom.	—
12 Juli 1919	4.48.75	6.85	nom.	38
3 " 1919	4.54	6.57	nom.	38 1/2 1)
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

1) Noteering van 2 Juli. 2) id. van 14 Juli.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	5 Juli 1919	12 Juli 1919	Tijdperk 14-18 Juli 1919		18 Juli 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 15/32	97 15/32	97 15/32
*B. Aires 1) ..	d.p.gd.pes.	51 5/16	51 5/8	51 5/8	53 1/2	53
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/8 1/32	1/8 1/32	1/8	1/8 1/16	1/8 1/32
Hongkong ..	id. p. \$	3/6 1/4	3/6 1/4	3/6 1/4	3/6 3/4	3/6 3/4
Lissabon	d.p.escudo	30 1/4	30 1/4	29 3/4	30 1/2	30 1/4
Madrid	Peset. p. £	23.15	23.03	22.78	23.07	22.89
*Montevideo 1)	d.p.peso	54 3/4	55 3/8	55 1/4	57 1/4	56 3/4
Montreal....	\$ per £	4.65 1/2	4.62 1/4	4.41 1/2	4.61 1/2	4.52
*R.d.Janeiro. d.p.milr.	14 1/2 3/8 2)	14 3/8	14 7/16	14 19/32	14 19/32	14 19/32
Rome	Lires p. £	35.95	37.65	37.20	38.20	37.50
Shanghai ..	sh/d.p.tael	5/3	5/4	5/4 1/2	5/5	5/5
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/4	2/4 7/32	2/4 1/8	2/4 9/16	2/4 7/32
*Valparaiso..	d.p.papp.	10 3/4	10 3/8 3/32	10 7/32	10 17/32	10 15/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2 3/4	2/3 1/10	2/3	2/4 1/4	2/3 3/4

* Koersen van den dag voortgaande aan de data in het hoofd vermeld 1) Telegrafisch transfert. 2) Noteering van 4 Juli.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1918 worden de dagelijkse ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York	
18 Juli 1919.....	54 1/4	105 1/2	
12 " 1919.....	53 1/4	106 1/8	
4 " 1919.....	53 1/2	107 1/4 1)	
28 Juni 1919.....	53 1/8	108 1/2	
20 Juli 1918.....	48 13/16	99 3/8	
21 Juli 1917.....	39 15/16 2)	78 1/2	
20 Juli 1914.....	24 15/16	54 1/8	

1) Noteering van 3 Juli. 2) id. van 20 Juli.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankiers	Buitenl. Schat-kistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-brieven	Credit Diverse reken. 1)
17 Juli 1919..	3.153	58.650	658	17.164	39.149
10 " 1919..	3.307	58.650	646	17.164	38.879
30 Juni 1919..	2.563	58.650	665	17.168	37.787
26 " 1919..	1.204	58.650	545	17.159	37.870
18 Juli 1918..	13.433	19.100	53.100	14.139	67.321

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiewissels in portefeuille tot het bedrag der buitenl. schatkistbiljetten, in hoofdzaak garantiewissels in depôt bij de Ned. Bank.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 19 Juli 1919.

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 85.833.239,93 B.-bk. „ 2.635.988,73 Ag.sch. „ 25.277.660,30	f 113.746.888,96
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 25.347.194,—	—
Af: Verkocht maar voor debk. nog niet afgel.	—	25.347.194,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 140.979.752,77 B.-bk. „ 11.911.202,19 1/2 Ag.sch. „ 55.384.313,18	f 208.275.268,14 1/2
Op Effecten	f 202.908.668,14 1/2	—
Op Goederen en Spec.	5.366.600,—	208.275.268,14 1/2
Voorschotten a. h. Rijk	—	13.658.332,52 1/2
Munt en Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 56.511.325,—	—
Muntmat., Goud	„ 594.891.838,25	—
	f 651.403.163,25	—
Munt, Zilver, enz.	„ 6.635.313,01 1/2	—
Muntmat., Zilver	—	658.038.476,26 1/2
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res.fonds.	f 4.564.607,50	—
id. van 1/5 v. h. kapit.	„ 3.976.588,87 1/2	8.541.196,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank	—	3.312.000,—
Diverse rekeningen	—	79.151.115,34 1/2
	—	f 1.110.070.471,61 1/2

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	„ 5.000.000,—
Bankbiljetten in omloop	„ 1.010.346.450,—
Bankassignatiën in omloop	„ 3.337.040,12 1/2
Rekening-Courant saldo's:	—
Van het Rijk	f —
Van anderen	„ 66.810.318,52 1/2
Diverse rekeningen	„ 4.576.662,96 1/2
	f 1.110.070.471,61 1/2
Beschikbaar metaalsaldo	f 441.011.973,03 1/2
Op de basis van 2/5 metaaldekking	„ 224.913.211,30 1/2
Minder bedragen aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 2.205.059.865,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	—	3.388.647,56 1/2
Buitenlandsche wissels	—	41.819,—
Beleeningen	—	2.487.013,08 1/2
Goud	—	1.218.717,81
Zilver	—	346.623,48 1/2
Bankbiljetten	—	5.571.730,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	3.599.910,—	—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
19 Juli 1919	651.403	6.635	1.010.346	70.147
12 „ 1919	652.622	6.982	1.015.918	66.429
5 „ 1919	657.716	7.507	1.024.922	59.968
28 Juni 1919	657.722	8.214	1.018.076	73.433
21 „ 1919	662.602	8.702	1.001.959	83.591
14 „ 1919	661.969	8.492	1.009.394	67.100
7 „ 1919	661.969	8.175	1.015.654	79.187
31 Mei 1919	661.969	7.938	1.025.962	85.180
24 „ 1919	661.979	7.725	1.024.837	85.531
17 „ 1919	662.160	7.545	1.042.667	104.158
10 „ 1919	662.389	7.359	1.061.881	74.220
3 „ 1919	662.835	7.262	1.083.454	48.581
26 April 1919	663.348	8.114	1.034.638	94.915
20 Juli 1918	715.258	7.729	910.655	77.111
21 Juli 1917	621.209	7.322	760.027	55.682
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekningspercentage
	Totaal	Hieraan Schatktst-promessen rechtstreeks			
19 Juli 1919	113.747	61.000	208.275	441.012	61
12 „ 1919	117.136	59.000	210.762	442.197	61
5 „ 1919	113.156	59.000	217.123	447.269	61
28 Juni 1919	108.940	59.000	225.185	446.657	61
21 „ 1919	109.648	64.000	202.859	453.176	62
14 „ 1919	103.179	57.000	203.703	454.785	62
7 „ 1919	118.617	72.000	216.039	450.799	61
31 Mei 1919	117.372	72.000	234.150	447.302	60
24 „ 1919	125.459	78.000	212.287	447.254	60
17 „ 1919	153.333	101.000	228.517	439.960	58
10 „ 1919	147.102	88.000	226.085	442.146	59
3 „ 1919	144.892	80.000	231.978	443.305	59
26 Apr. 1919	139.716	93.000	225.975	445.163	60
20 Juli 1918	44.854	23.000	114.844	524.526	73
21 Juli 1917	49.692	38.000	77.060	464.375	77
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	54

1) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	12 Juli 1919	19 Juli 1919
Aan schatktstpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 437.850.000,—	f 437.350.000,—
Aan schatktstbiljetten ..	„ 59.000.000,—	„ 61.000.000,—
Aan zilverbons ..	„ 81.536.000,—	„ 81.536.000,—
	„ 49.607.851,—	„ 47.678.147,50

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschb. schulden
12 Juli 1919	***	***	340.600	—
5 „ 1919	***	***	337.200	—
28 Juni 1919	***	***	337.100	—
7 Juni 1919	128.729	7.684	226.384	105.696
31 Mei 1919	126.806	7.907	221.973	106.569
24 „ 1919	127.075	8.171	222.170	105.645
17 „ 1919	127.280	7.570	221.140	109.711
13 Juli 1918	101.951	12.446	193.483	62.204
14 Juli 1917	81.034	18.407	171.903	43.620
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaalsaldo	Dekningspercentage
12 Juli 1919	205.100	—	—	—	73.500	***
5 „ 1919	199.500	—	—	—	72.700	***
28 Juni 1919	198.300	—	—	—	71.400	***
7 Juni 1919	8.267	18.611	74.378	10.027	70.233	41
31 Mei 1919	8.189	18.717	74.502	13.047	69.230	41
24 „ 1919	8.134	20.505	75.727	11.695	69.910	41
17 „ 1919	8.425	20.310	77.582	11.551	68.883	41
13 Juli 1918	8.036	22.995	72.369	24.643	63.401	45
14 Juli 1917	7.026	35.172	65.264	14.196	56.622	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 2)	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/5 metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen 1)
14 Juni 1919	1.026	1.489	902	1.414	151
7 „ 1919	1.023	1.540	873	1.408	144
31 Mei 1919	1.021	1.460	745	1.382	139
24 „ 1919	993	1.359	793	1.363	118
15 Juni 1918	674	1.363	853	1.134	606
16 Juni 1917	756	1.183	1.014	898	605
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
16 Juli 1919	88.704	78.897	***	***	***
9 „ 1919	88.670	79.595	342.983	28.500	327.328
2 „ 1919	88.568	79.948	342.952	28.500	327.321
25 Juni 1919	87.811	78.302	342.310	28.500	327.321
17 Juli 1918	66.499	55.369	260.956	28.500	238.303
18 Juli 1917	53.193	39.517	166.265	28.500	138.780
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkings-percentage 1)
16 Juli '19	44.691	82.406	24.915	112.623	28.257	20,54
9 „ '19	136.946	83.336	24.795	205.216	27.516	12,—
2 „ '19	98.702	83.494	24.558	166.925	27.070	14,13
25 Juni '19	66.821	80.803	20.044	137.745	27.959	17,70
17 Juli '18	55.778	105.528	38.212	134.798	29.580	17,10
18 Juli '17	45.488	112.665	47.755	124.711	32.125	18,62
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹ / ₈

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJESBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-percentage 1)
7 Juli 1919	1.134.469	1.114.529	9.005.663	29.817.464	34
30 Juni 1919	1.138.346	1.116.403	9.058.465	29.968.388	34
23 „ 1919	1.137.497	1.117.798	8.758.875	29.107.864	34
15 „ 1919	1.171.531	1.151.509	8.442.407	28.274.868	34
7 Juli 1918	2.467.358	2.346.419	1.808.693	12.569.699	34
7 Juli 1917	2.527.134	2.457.459	443.858	8.717.098	34
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Juli 1919	29.501.648	9.144.253	21.146.000	8.984.700
30 Juni 1919	33.292.875	13.729.631	21.185.000	9.037.600
23 „ 1919	28.798.090	9.621.272	20.552.700	8.420.800
15 „ 1919	29.058.438	10.484.520	19.815.000	8.247.100
7 Juli 1918	15.653.243	8.319.966	9.499.700	1.794.300
7 Juli 1917	10.497.331	5.337.083	5.092.000	427.500
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goud-wissels	Disc. en beleeningen	Bijzondere schuld van Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. sald
7 Juli '19	328.619	11.589.274	32.954.000	41.948.386	6.395.346
30 Juni '19	331.356	11.591.857	32.954.000	41.761.391	6.474.796
23 „ '19	339.485	11.600.235	32.954.000	41.254.272	6.762.307
15 „ '19	343.130	11.598.317	32.954.000	40.674.227	7.259.992
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 262.242 goud, 9.395 buitenlandsche goudwissels en 56.982 munt- en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
17 Juli '19	5.566.290	1.978.278	301.206	912.817	23.450.000
10 „ '19	5.556.052	1.978.278	301.999	858.358	23.600.000
3 „ '19	5.551.200	1.978.278	303.172	867.693	23.600.000
26 Juni '19	5.550.898	1.978.278	303.664	869.246	23.250.000
18 Juli '18	5.430.715	2.037.108	269.949	1.480.899	18.900.000
19 Juli '17	5.296.118	2.035.809	261.485	826.140	10.700.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleen-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-cullieren	Rek. Crt. Staat
	847.290	769.759	1.255.464	34.976.725	3.060.097	90.178
874.938	786.440	1.262.387	35.007.823	3.185.997	73.680	
920.925	799.757	1.256.060	34.752.577	3.373.867	56.562	
853.039	808.029	1.278.432	34.441.999	3.362.029	49.319	
1.129.085	1.071.657	913.899	29.111.096	3.896.644	172.409	
563.434	1.185.359	1.131.356	20.204.704	2.586.811	127.167	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. sald	Beleen. van buitenl. voeder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. sald
17 Oct. '18	1.216.753	100.082	480.000	97.728	1.507.912	377.440
10 „ '18	1.219.743	100.021	480.000	100.040	1.508.011	382.595
3 „ '18	1.144.781	100.011	480.000	95.287	1.452.612	358.318
26 Sept. '18	1.145.778	99.982	480.000	101.783	1.452.948	365.452
18 Oct. '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
19 Oct. '16	352.872	76.033	480.000	39.834	828.739	110.068

1) Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
20 Juni '19	2.165.725	1.251.811	—	68.737	2.488.253
13 „ '19	2.193.874	1.255.388	—	68.114	2.499.265
6 „ '19	2.201.804	1.265.780	—	68.539	2.513.037
29 Mei '19	2.187.743	1.254.383	—	67.363	2.519.292
21 Juni '18	1.924.373	987.569	17.008	56.738	1.677.951
22 Juni '17	1.212.018	398.766	52.500	35.680	499.721

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dek-kings-percentage 1)	Percent. Goud-dekking circu-latie
20 Juni '19	2.112.176	2.619.486	82.756	51,6	50,3
13 „ '19	2.112.711	2.630.132	82.674	52,3	50,2
6 „ '19	2.009.431	2.362.875	82.652	54,7	50,4
29 Mei '19	2.173.042	2.465.559	82.589	51,0	49,8
21 Juni '18	1.163.742	2.029.557	75.770	64,8	58,9
22 Juni '17	435.287	1.440.597	57.171	65,5	79,8

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezatte gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
13 Juni '19	770	14.927.429	1.257.213	13.247.063	1.729.562
6 „ '19	770	14.945.439	1.303.769	13.282.989	1.727.168
29 Mei '19	972	14.617.230	1.285.891	12.712.783	1.729.689
23 „ '19	773	14.613.712	1.298.008	12.714.186	1.715.542
14 Juni '18	689	12.506.216	1.226.348	11.438.657	1.323.423

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 19 Juli 1919.

De vrede is er dus, het zoo lang en vurig gewenschte kleinood is den volkeren thans ten langen leste weder teruggegeven. De overwinnaars hebben deze week grootsche feesten gevierd, ten einde hunnen onderdanen gelegenheid te geven hun vreugde met de behaalde zege, en hun dankbaarheid aan wie haar voor hen behaalden, te toonen.

Doch onder de oppervlakte is de angstige spanning gebleven, de spanning, gewekt door de problemen, door den oorlog opgeworpen, of welke oplossing slechts voorloopig was uitgesteld. Want hoeveel vraagstukken het lijvige tractaat van Versailles ook getracht moge hebben tot oplossing te brengen, een zeker even groot aantal bleef er onaangeroerd en nu rest voor ieder land, dat aan den oorlog deelnam, de taak om na te gaan, welke van zijn kwalen in den strijd verergerden en welke het er opdeed, om daarna te pogen die geneesmiddelen te vinden, welke de groote, te Versailles opgemaakte pharmacopoea vergat te vermelden.

Want dat het oorlogswêe ten eenenmale met het feit van het intreden van den vrede zou verdwijnen, wel niemand is naïef genoeg geweest, om dit ook maar te hopen. Het is een hoogst precaire toestand, waarin de landen, zoowel de zegevierende als de overwonnenen zich na het pleit terugvinden, een toestand, waarvan de ernst in den jongsten maandelijkschen brief van de National City Bank te New York, in een résumé van de opvattingen van den heer Vanderlip, die kortelings Europa bezocht, wordt gezegd niet in de eerste plaats gelegen te zijn in de tijdens den oorlog plaats gevonden vernietiging, maar in de desorganisatie en de verlamming van het bedrijfsleven, die er het gevolg van zijn geweest.

„De oorlogsuitgaven, de vernieling van waarden, het verlies en de verspilling van producten, — die zouden al op zichzelf een vreeselijk totaal te aanschouwen geven, maar als de toestanden van voor den oorlog overigens ongewijzigd waren, en iedere gespaard gebleven werkman in staat en bereid was om opnieuw in zijn voor den oorlog ingenomen plaats te treden, en zijn werk als voorheen aan te pakken, dan zou de situatie betrekkelijk eenvoudig en gemakkelijk zijn: zes maanden na het aangaan van den wapenstilstand is de reorganisatie van het bedrijfsleven nog teraauwernood begonnen. De legers zijn gedeeltelijk gedemobiliseerd, maar groote groepen ontvangen steunuitkeeringen wegens werkloosheid. De uitgaven der regeeringen zijn van enormen omvang en worden, met uitzondering van in Engeland, grootendeels door aanmaak van papieren geld mogelijk gemaakt. De munt is gedeprecieerd, en het muntwezen van sommige landen in hopelooze verarring. Het transportwezen heeft het begeven, de oude handelskanalen zijn verstopt, industriële organisaties zijn uit elkander geslagen, grondstoffen zijn niet aanwezig, het crediet is opgeheven. Ten slotte is de geheele gemeenschap in een toestand van onrust en wanorde, onwillig om terug te keeren tot de oude verhoudingen, maar buiten staat om een nieuwe werkorde in plaats van de oude te stellen. Het resultaat is, dat de productie, die onder welk sociaal systeem dan ook onmisbaar is voor het leven en de orde, grootendeels gestaakt is, en deze toestand wordt van week tot week benarder.”

Zoo vatte de president der National City Bank nog maar weinig weken geleden zijne opvattingen van Europa's toestand samen en vrijwel ongewijzigd vertoont zich op het huidige moment dit beeld, waarheen in Europa wij het oog wenden.

In Groot-Brittannië viert men heden op hoog bevel de overwinningfeesten, verheugt men zich eensgezind in de op den vijand behaalde overwinning. Geheel onverdeeld kan deze feestvreugde voor de leidende personen in het land evenwel niet zijn. Ernstige politieke verschillen zijn aan de orde van den dag, en houden er de partijen verdeeld. De oude kwestie van „home-rule” voor Ierland veroorzaakt hernieuwde ernstige zorgen nu de betrekkelijke wet tegen het einde des jaars van kracht staat te worden. De toestand van de schatkist eischt dringend voorziening, al was het deze week bekend geworden eindresultaat der inschrijving op de als „British Victory Loan” aangekondigde staatsleening wel geschikt om de aanvankelijk hiervoor gekoesterde vrees te doen verdwijnen.

Moge deze factor dan ook al een gunstigen invloed op de Londensche beurs hebben uitgeoefend, het feit, dat men er met deze leening „nog lang niet is” werd evenmin uit het oog verloren. Inderdaad heeft Engeland alleen dit jaar nog £ 250 miljoen noodig om aan de verplichtingen van de schatkist te voldoen, die dus uit de opbrengst

der nieuwe leening kunnen worden gevonden, waarna nog een £ 450 miljoen overblijven voor het dekken van schulden op korten termijn, waarvan het totaal rond £ 1500 miljoen bedraagt. Voordat men uit deze financiële impasse geraakt is, zal er nog heel wat meer geleend moeten worden, hetgeen een leelijk vooruitzicht vormt voor al die handels- en industriële ondernemingen, die een beroep op de geldmarkt willen doen. In het gunstigste geval, d.w.z. indien voor die lichamen de gelden niet geheel zullen blijken te ontbreken, zullen zij toch nog langen tijd de concurrentie gevoelen van de door de regeering aangeboden gunstige voorwaarden.

Buiten deze politieke en financiële weinig aantrekkelijke vraagstukken, is er in de afgelopen week in Engeland nog een derde, van industriële aard geweest, dat niet nagelaten heeft zijn druk op het zakenleven te doen gevoelen. Het is de kwestie van de verhooging van den prijs der steenkool met 6 sh. per ton, waartoe de Britsche regeering zich volgens haar mededeeling aan het Lagerhuis gedwongen zag met ingang van 16 Juli over te gaan als gevolg van de eischen der mijnwerkers. Een dergelijke stijging brengt natuurlijk in de eerste plaats een belangrijke hausse teweeg in den kostprijs van allerlei producten, een verhooging die juist thans, nu het land zich heeft voor te bereiden om een hevige concurrentie van allerlei zijden, voornamelijk van de Vereenigde Staten het hoofd te bieden, des te ongelieper komt.

Men heeft gehoopt, dat de ernst van de situatie ook zou worden ingezien door de leiders der mijnwerkers zelf, en dat die dan ook zouden ingaan op een door de regeering voorgesteld compromis om de verhooging van den prijs drie maanden uit te stellen, gedurende welke de mijnwerkers zich zouden verplichten zonder onderbreking aan het werk te blijven. Hoewel te dien aanzien zeker de wensch de vader der gedachte is, hoopt men in sommige kringen, dat dan de vermeerderde productie gedurende die drie maanden het mogelijk zou maken om aan den funesten invloed, dien een dergelijke maatregel moet hebben, te ontkomen. Volgens de jongste berichten zijn de mijnwerkers echter niet op het „agreement” ingegaan.

De bovenomschreven aankondiging van de regeering wekte begrijpelijkerwijs ter beurze aanvankelijk een panischen schrik, die onmiddellijk tot uiting kwam in een heftige reactie van de koersen van kool- en ijzerwaarden, voorts der scheepvaart- en gasaandeelen. Bankaandeelen daarentegen waren vast op het declareeren van interimdividenden door verschillende instellingen. Hoewel op het oogenblik nog geen verslagen worden gepubliceerd, is het toch bekend geworden, dat de Engelsche banken een zeer goed halfjaar achter den rug hebben. In olieaarden was de handel weder levendig, hoewel iets minder dan te voren. De aandelen der Engelsche spoorwegen werden in verband met de vrees voor hoogere kolenprijzen nog minder gefavoreerd dan gewoonlijk. Rubberwaarden hielden zich bescheiden op den achtergrond, hoewel in het algemeen de positie van het product in vakkringen te Londen niet onbevredigend wordt geacht. De verschepingen uit Indië naar Amerika, dat op zeer groote schaal automobielen aanmaakt en herstelt, zijn zoo groot, dat de stocks sterk verminderd zijn; van wat er over is, wordt een groot deel gehouden door Chineesche speculanten, die naar het schijnt nog geen haast met verkoopen hebben. Van hoe grooten omvang het Amerikaansche automobielenbedrijf, één der voornaamste, zoo niet de voornaamste afnemer van de Britsch-Indische rubber is, blijkt uit de mededeeling van den president van de Irving National Bank, die verklaarde, dat de automobielenbranche thans grooter afneemster van staal was, dan de Amerikaansche spoorwegen, wat naar onze meening voor een niet onbelangrijk deel ook wel een gevolg zal zijn van den deplorabelen financiëleen staat, waarin de spoorwegen der Unie zich bevinden.

Consols daalden te Londen verder tot 51½%, 5 pCt. War Loan Bonds zakten tot 94¼ in, de 5 pCt. Franse rente tot 76½, de 4 pCt. tot 61½. In verband met de stijging van den dollarkoers te Londen waren Amerikaansche sporen, in de eerste plaats Canadian Pacifics, sterk aangeboden tot 5 à 6 pCt. lagere prijzen.

De overwinningstemming, te Parijs op den 14den Juli tot culminatie gekomen, heeft zich in de volgende dagen ter beurze vrij wat gematigd. Zonder twijfel moet dit worden toegeschreven aan de ernstige arbeidersmoeilijkheden, die Frankrijk te bekampen heeft, en die wellicht nog slechts eerst in een beginstadium zullen treden met de tegen den 21sten dezer aangekondigde algemeene staking. Ook op dit land zijn de uitingen van Vanderlip, hierboven aangehaald, omtrent de onrust en de onwilligheid om te werken ten volle van toepassing. Grote ontevredenheid

heerscht onder de arbeidersklasse voornamelijk tegen de regeering, een eerste gevolg van de duurte en schaarschte aan levensmiddelen. Bedriegen niet alle kenteekenen, dan zal deze ontevredenheid zeer spoedig tot een kabinetscrisis kunnen voeren, waarvan de gevolgen op 'dit moment nog niet te overzien zijn. Te begrijpen is het echter, dat de beurs onder al dergelijke omstandigheden een gedrukt voorkomen had. Voor staatsfondsen en andere vast rendeende papieren bestond weinig belangstelling, en waar hier en daar nog levendigheid heerschte, beperkte deze zich tot fondsen van speculatieven aard, voornamelijk oliewaarden. De ook te Londen verhandelde aandelen Mexican Eagle waren vast gestemd in verband met de berichten, dat de maatschappij zou profiteeren van het besluit der Cubaansche spoorwegen om, het voorbeeld der Argentijnsche sporen volgende, petroleum als brandstof te gebruiken in plaats van de Amerikaansche steenkool, als een soort van représaille tegen het vrachtencomité der Vereenigde Staten, dat geweigerd heeft om steenkool naar Cuba te leveren onder \$ 9 per ton, terwijl de prijs vóór den oorlog slechts \$ 2,35 was. De Mexicaansche producenten zouden reeds tankstations op Cuba oprichten en contracten afsluiten voor de levering van liquid fuel.

In tegenstelling met hetgeen men zou hebben verwacht, bestond op de Berlijnsche beurs levendige vraag voor Duitsche oorlogsleeningen, als gevolg van de wet tot vermogensheffing, die onder den naam van „Reichsnotopfer" thans aan de Nationale Vergadering ter bekrachtiging is voorgelegd. Volgens het wetsontwerp zullen de obligatiën der oorlogsleeningen van die bezitters, dië ze oorspronkelijk hebben ingeschreven, tot gunstige koersen in betaling genomen worden. Dit leidde tot de gevolgtrekking, dat vele kapitalisten zullen besluiten de heffing in stukken der oorlogsleeningen te voldoen, hetgeen tot levendigen kooplust aanleiding gaf. De 5 pCt. oorlogsleeningen waren reeds tot 77 en 78 pCt., tijdelijk ook lager, gedaald, terwijl de oorspronkelijke toewijzingsprijs tusschen 95 en 96 pCt. lag. Door de vraag der laatste dagen stegen ze echter snel tot boven de 83 pCt., waarna echter een lichte terugslag tot 82,80 volgde. De beweging in de oorlogsleeningen gaf aan de geheele markt een levendig aanzien en kwam ook een aantal anderen beleggingswaarden goed te stade.

Te Weenen was de beurs in de afgelopen week aan den stillen kant, met uitzondering van Turksche tabaks-aandelen, waarin voor het eerst sedert de als gevolg van de inbeslagneming van buitenlandsche effecten ontstane onderbreking van den handel, weder omzetten plaats vonden. Het kwam tot omvangrijke dekkings- en meeningsaankopen, waardoor de aandelen, die laatstelijk a Kr. 1490 verhandeld waren, van Kr. 1620 tot Kr. 1890 konden stijgen. Overigens verkeerde de beurs in kalme stemming. De toekomstige houding der beurs zal natuurlijk grootendeels worden beïnvloed door de opvattingen van de voorwaarden van het vredesverdrag, dat morgen of overmorgen zal worden overhandigd.

Te onzent heeft de gunstige stemming der laatste weken voor zoo goed als alle afdelingen der beurs zich ook in de afgelopen 8 dagen gehandhaafd. De laatste dagen was zelfs voor *staatsfondsen* flink vraag, zoodat de koersen fractioneel konden oploopen.

der Koloniale Bank en der Nederlandsch-Indische Handelsbank, die resp. tot 224 en 287½ pCt. (ex 17 pCt. dividend) opliepen, is de stijging voornamelijk aan de gunstige stemming toe te schrijven, die volgens berichten uit Batavia aldaar voor deze aandelen heerschte. Zoo werd uit Indië nog maar kort geleden een koers van 300 pCt. voor aandelen Ned.-Indische Handelsbank gemeld, terwijl de koers hier ruim 20 pCt. lager stond. Het bericht werd ontvangen met een onmiddellijke rijzing, waarbij het verschil werd ingehaald, en de koers in Indië zelfs werd overschreden. Te dezen opzichte schijnt men hier vaak uit het oog te verliezen, dat aan de beurs te Batavia een veel kleiner aantal waarden, ook Indische, worden verhandeld dan hier te lande het geval is, met het gevolg, dat wanneer één of andere aandeelsoort om een bepaalde reden eens favoriet is, zich voor de weinige representanten van die soort, die aldaar geregeld verhandeld worden, een in verhouding veel grootere belangstelling ontwikkelt, waardoor de kans grooter wordt, dat de beurs de waarde van het betrokken fonds overschat. Het wil ons voorkomen, dat iets dergelijks bij enkele aandelen thans is geschied, en dat de gunstige suiker-conjunctuur hieraan niet vreemd is.

Hier bestond voorts tot rijzende koersen vraag voor aandelen en Certificaten Nederlandsche Handel-Maatschappij (234) en rescontre-aandelen (233-237), alsmede voor de zuiver Nederlandsche banken, Amsterdamsche Bank (194¼) en Rotterdamsche Bankvereniging (154¼).

De opheffing van de N.O.T.-bepalingen, die voor onze Nederlandsche industrieën weder de mogelijkheid van gemakkelijke export opende, riep hernieuwde belangstelling voor een aantal onzer *industriële aandelen* te voorschijn. De stijging was voor sommige soorten belangrijk en zoo goed als alle verhandelde aandelen verlaten de markt op een hooger niveau.

Aandelen Calvé Delft stegen tot 256, Koninklijke Stearinekaarsen Fabriek Gouda tot 409½, Hollandsche Draad en Kabel tot 278, Hollandsche Beton tot 286, Insulinde Olie, oude aandelen, tot 290½ en nieuwe tot 270½, Internationale Kapok tot 133, Jurgens tot 325, Lijm- en Gelatinefabriek Delft tot 325, Nederlandsche Gist- en Spir.-Fabriek tot 425, Ned. Kabel Fabriek tot 258½, Philips' Gloeilampenfabrieken tot 599¼, Vereenigde Holl. Sigarenfabrieken tot 249½, Wester Suikerraffinaderij tot 340.

Levendige belangstelling bleef, ook voor *suikeraandelen* bestaan, hoewel de omzetten tegen het einde der week geleidelijk inkrompen. Aandelen Cult. Mij. der Vorstenlanden rezen tot 280, Handels Vereeniging Amsterdam tot 555½ (ex claim, die per f 1000 aandelen 75 a 80 pCt. gold). Van handel-maatschappijen waren Lindeteves (239) en Compania Mercantil (329 voor de oude en 314 voor de nieuwe) gefavoriseerd.

Rubberaandelen konden hunne koersen alle goed handhaven. Kendeng Lemboe stegen tot 313, Oost-Java tot 298½, Sumatra Rubber tot 206; de overige soorten bleven tot de vorige prijzen eerder gezocht.

Ook in *petroleumwaarden* bleef bij voortdoring een gunstige stemming bestaan. Koninklijke Petroleum golden laatweek 773½ ex dividend, Dordtsche Petroleum 611, eveneens ex dividend. Van de Rumeansche soorten werden Orions tot hogere prijzen uit de markt genomen (100 pCt.).

	14 Juli	16 Juli	18 Juli	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch.	92	92½	93	+ 1
4½ % „ „ „ 1916	88	88¼	88½	+ ½
4 % „ „ „ 1916	81	81⅞	81¼	+ ¼
3½ % „ „ „	67⅞	68⅞	67¾	- ⅞
3 % „ „ „	59⅞	59⅞	59⅞	- ⅞
2½ % Cert. N. W. S.	50⅞/10	50⅞/10	51	+ ⅞/10
5 % Oost-Indië 1915	94¼	94¼	94¼	- ⅞
4 % Hongarije Goud	23¼	22⅞/10	22¼	- 1⅞
4 % Oostenr.Kronerente	22⅞	22¼	23	+ ⅞
5 % Rusland 1906	42¼	42¼	42¼	—
4½ % Iwangorod Domb.	23	25	24	+ 1
4 % Rusland Cons. 1880	24	25	24½/10	+ ½/10
4 % Rusl. bij Hope & Co.	25⅞/10	26¼	25¼	- ⅞/10
4 % Servië 1895	47	47	47	—
4½ % China Goud 1898	71¼	71¼	71¼	—
4 % Japan 1899	69⅞	69⅞	—	—
4 % Argentinië Buitenl.	68¼	68¼	—	—
5 % Brazilië 1895	73⅞	73⅞	73¼	—
5 % „ 1913	51¼	51¼	—	—

Voor de aandelen van *bank- en credietinstellingen*, zowel voor de zuiver Nederlandsche, als voor die wier werkring ook in de koloniën ligt, bestond flinke belangstelling, die vooral voor laatstgenoemde soorten zich in belangrijke koersverheffingen verdisconteerde. Bij de aandelen

	14 Juli	16 Juli	18 Juli	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	194¾	194¼	194¼	- ¼
Ned.Handel-Mij.cert.v.aand.	209¼	229	225	+ 15¼
Rotterd. Bankvereniging..	145¼	146	153¾	+ 8½
Amst. Superfosfaatfabriek..	157½	157¼	157¼	—
Van Berkel's Patent	154¼	157	157	+ 2½
Insulinde Oliefabriek	273	293¼	290¼	+ 17½
Jurgens' Ver. Fabr. pr.aand.	106¾	106	105½	- 1¼
Ned. Scheepsbouw-Mij.	177½	177¼	177¼	—
Philips' Gloeilampenfabriek	581¼	598¼	599¾	+ 18½
R. S. Stokvis & Zonen	540	535	538	- 2
Vereenigde Blikfabrieken..	136¼	135¼	135¼	- 1¼
Compania MercantilArgent.	317	335¼	329	+ 12
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	265¾	280	280	+ 14¼
Handelver. Amsterdam	547½	555	555½	+ 8
Holl. Transatl. Handelsver.	142¼	141¾	142	- ½
Linde Teves & Stokvis	235	240	239	+ 4
VanNierop&Co's Handel-Mij	198	215	218	+ 20
Tels & Co's Handel-Mij	164	162¼	166	+ 2*
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	337	340	356½	+ 19½
Kon. Petroleum-Mij.	804¼	784	773½	- 31
Orion Petroleum-Mij.	95¼	98	100	+ 4½
Steaua Romana Petr.-Mij.	155¼	154¾	155⅞	- ⅞
Amsterdam-Rubber-Mij.	250¼	250	249¾	- ¼

* ex. div.

	14 Juli	16 Juli	18 Juli	Rijzing of daling.
Nederl.-Rubber-Mij.	114	109	112	- 2
Oost-Java-Rubber-Mij.	285	289 ³ / ₄	298 ¹ / ₂	+ 13 ¹ / ₂
Deli-Maatschappij	580	579 ¹ / ₂	550	- 30*
Medan-Tabak-Maatschappij.	250	255	249 ¹ / ₂	- 1/2
Senembah-Maatschappij ..	541	549 ¹ / ₂	547 ³ / ₄	+ 6 ³ / ₄

* ex div.

Eén van de meest levendige afdelingen was ook in de afgelopen week die der *scheepvaart-aandeelen*. Zoo goed als alle soorten hebben de rijzing verder voortgezet, en verlaten de week met een flink avans. Vooral aandeelen Holland-Amerika Lijn waren ditmaal favoriet. De aandeelen stegen tot 482¹/₂, die van het gemeenschappelijk eigendom tot 453¹/₂. Java-China-Japanlijn stegen tot 390, Kon. Holl. Lloyd tot 225³/₄, Kon. Stoomboot tot 270³/₄, Nat. Bezit tot 255, Paketvaart tot 274, Nederlandsche Scheepvaart-Unie tot 316 (ex 24 pCt. dividend), Nievelt tot 547, Rotterdamsche Lloyd tot 320³/₄, Solleveld tot 510, Nederland tot 354, Oostzee tot 390.

	14 Juli	16 Juli	18 Juli	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	447	466	482 ¹ / ₂	+ 35 ¹ / ₂
" " „gem.eig.	414	433 ¹ / ₂	453 ¹ / ₂	+ 39 ¹ / ₂
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	314	310	314	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	183 ¹ / ₂	181	180 ¹ / ₂	- 3*
Hollandsche Stoomboot-Mij.	237	238 ¹ / ₂	237	
Java-China-Japan-Lijn	376	379	390	+ 14
Kon. Hollandsche Lloyd ..	219 ³ / ₄	224	225 ³ / ₄	+ 6
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	265 ³ / ₄	268 ¹ / ₂	270 ³ / ₄	+ 5
Kon. Paketvaart-Mij.	281 ¹ / ₂	289	274	- 7 ¹ / ₂
Maatschappij Zeevaart	352 ¹ / ₂	352 ¹ / ₂	352 ¹ / ₂	
Nederl. Scheepvaart-Unie.	337	339 ¹ / ₄	316	- 21§
Nievelt Goudriaan	525	528	547	+ 22
Rotterdamsche Lloyd	316	322	320 ¹ / ₄	+ 4 ¹ / ₄
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	340	344	344	+ 4
" " „Nederland” ..	347 ¹ / ₂	347	354	+ 6 ¹ / ₂
" " „Noordzee” ..	175 ¹ / ₂	189	189	+ 13 ¹ / ₂
" " „Oostzee”	387 ¹ / ₂	390	389 ³ / ₄	+ 2 ¹ / ₄

* ex div. § ex div. 24¹/₂ %.

Ook voor *tabaks-aandeelen* brak een betere stemming door, waarvan vooral de „grootte” soorten profijt trokken. Arendsburg stegen tot 612³/₄, Deli-Batavia tot 549¹/₂, Deli Mij. tot 550, Senembah tot 547³/₄. In verband met de rijzing van den theeprijs in Indië, waren ook *theeaandeelen* tot betere prijzen gezocht.

In verhouding tot de locale afdeling trok de *Amerikaansche markt* minder belangstelling.

	14 Juli	16 Juli	18 Juli	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	116 ³ / ₄	118 ⁷ / ₁₆	119 ¹ / ₂	+ 2 ³ / ₄
Anaconda Copper	166	170	170 ¹ / ₂	+ 4 ¹ / ₂
Un. States Steel Corp.	118 ³ / ₈	119 ³ / ₄	119 ¹ / ₂	+ 5 ³ / ₈
Atchison Topeka	104 ¹ / ₁₆	105 ¹ / ₂	106	+ 1 ⁹ / ₁₆
Southern Pacific	113 ⁷ / ₈	112	114	+ 1 ¹ / ₈
Union Pacific	146 ³ / ₄	145 ¹ / ₂	147 ⁷ / ₈	+ 1 ¹ / ₈
Int.Merc.Marine afgest.	66 ¹¹ / ₁₆	67	68 ³ / ₁₆	+ 1 ¹ / ₂
" " " " prefs.	166 ¹ / ₂	167 ³ / ₄	170	+ 3 ¹ / ₂

Van de deze week aangekondigde uitgiffen noemen wij die van f 500.000 6 pCt. Cum. Pref. Winstdeelende aandeelen in de N.V. „Gemeenschappelijk Eigendom” a 100 pCt.; f 500.000 Ind. Courant Aandeelen Machinefabriek Braat te Soerabaja a 135 pCt.; f 8 miljoen 6 pCt. Cum. Pref. Winstd. Aand. A en een gelijk bedrag 6 pCt. Cum. Pref. Winstd. Aand. B Van den Bergh's Fabrieken te Rotterdam a 100 pCt., met voorkeursrecht op f 6.000.000 van elk der beide soorten voor de houders der uitstaande f 1.000.000 6 pCt. Notes Van den Bergh's Ltd.; f 2.000.000 nieuwe aandeelen der Incassobank, recht gevende op het slotdividend over 1919, a 127 pCt.; terwijl voorts de introductie plaats zal vinden van aandeelen N.V. Spokane Mijnen en van de gewone aandeelen der Nederlandsche Edle Metaal Bedrijven, waarvan de 6 pCt. Cum. Pref. Winstd. Aandeelen hier verleden week werden geëmitteerd. Ondanks al deze beroepen op de *geldmarkt* en den levendigen handel in allerlei hooggeprijsde fondsen ter beurze blijft geld vrij ruim. Prolongatie gold gisteren 3¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

22 Juli 1919.

Het weder in Argentinië blijft zeer ongunstig voor het bewerken van het land en het uitzaaïen van de nieuwe oogsten. Als gevolg daarvan en in verband met goede vraag voor export zijn alle graanmarkten te Buenos Aires wederom gestegen. Indien het weder spoedig droog en kouder wordt,

kan natuurlijk nog veel ingehaald worden en het is zeker te hopen, dat de volgende oogsten van Argentinië goed zullen zijn, opdat men niet al te veel afhankelijk zal blijven van Noord-Amerika. De nieuwe oogst van tarwe begint in het laatste land nu aan de markt te komen en als gevolg daarvan is de zichtbare voorraad reeds eenigszins toegenomen. Men zal aanvankelijk wel geen moeite hebben om den minimumprijs op het bestaande hooge niveau te handhaven, ofschoon ondanks de stijging te Buenos Aires de prijs van Zuid-Amerikaansche tarwe in Europa toch nog steeds veel goedkoper uitkomt, dan die van de Noord-Amerikaansche, vooral ook daar de dollarkoers in de afgelopen week wederom niet onbelangrijk is gestegen.

De maismarkten hebben zich in de afgelopen week ook wederom in stijgende richting bewogen. Op dit oogenblik bestaat er van dit artikel nog overvloed in Argentinië, doch mocht de volgende oogst tegenvallen, dan zou dit zoo belangrijke veevoeder het volgende seizoen wel eens schaarsch kunnen worden, waar de uitzaai in Noord-Amerika aanmerkelijk kleiner is en er van Oost-Europa nog steeds niets te verwachten is.

Ook lijnzaad is in de afgelopen week wederom sterk gestegen; de noteering te Buenos Aires, die tot eind April nog beneden 20 pesos was, bereikte eind Juni de 30 pesos en passeerde in de afgelopen week de 40 pesos, om op 42.30 te sluiten. De noteeringen van lijnzaad te Duluth, welke eveneens sterk stegen, toonen aan het eind eenige reactie. Op den nieuwen oogst kwamen reeds tamelijk belangrijke zaken tot stand tot aanmerkelijk lagere prijzen.

Nederland. De locale markten waren in de afgelopen week eenigszins in reactie, welke voornamelijk veroorzaakt werd door moeilijkheden betreffende het bevrachten met de schippers, waardoor verzending naar het binnenland niet goed mogelijk was. Onder invloed hiervan liepen de prijzen van maïs en andere artikelen eenigszins terug, doch de laatste dagen is hierin een kentering gekomen. Aangezien in het binnenland het voeder vlot weggaat, werden wederom hoogere prijzen betaald en er is vraag op alle posities. In de wekelijksche gerstveiling van de Regeering werden iets lagere prijzen betaald, n.l. van f 468 tot f 474. Voor maïs op aflading bestaat wederom meer attentie en nadat de markt tot onder de f 480 boordvrij gedaald was, werd later wederom bijna f 10 meer bested.

Lijnzaad was in verhouding tot het buitenland betrekkelijk kalm en slechts enkele zaken kwamen tot stand. Ten gevolge van den lageren pondenkoers werd Calcutta-lijnzaad niet onbelangrijk lager aangeboden dan La Plata, terwijl ook een enkele partij Bombay op Antwerpen verkocht werd. Olie, hoewel vast, kon zich niet verheffen tot pariteit van de vraagprijzen van lijnzaad door afladers.

Zie de staat van noteeringen op nevenstaande pagina.

KATOEN.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	21 Juli '19	14 Juli '19	7 Juli '19	22 Juli '18	21 Juli '17
New York voor Middling ..	36,65 c	36,60 c	34,40 c	33,15 c	26,40 c
New Orleans voor Middling	34,50 c	34,25 c	33,25 c	29,75 c	25,75 c
Liverpool voor Middling	21,54 d	21,22 d	20,— d	22,64 d ¹⁾	19,— d ²⁾

1) Good Middling Amer.

2) 20 Juli 1917.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '18 tot 18 Juli '19		Ooreenkomstige perioden	
	1917—'18	1916—'17	1917—'18	1916—'17
Ontvangsten Gulf-Havens.	6489	6233	7185	7185
" Atlant. Havens				
Uitvoer naar Gr. Brittannië	5430	1291	2320	2586
" " 't Vasteland.				
" " Japan etc...				

. Voorraden in duizendtallen

	18 Juli '19	19 Juli '18	20 Juli '17
Amerik. havens.....	1198	1039	640
Binnenland.....	908	720	419
New York	?	124	53
New Orleans	?	344	182
Liverpool	617 ¹⁾	269	279

1) 21 Juli 1919.

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Sept.	Mais Aug.	Lijnzaad Sept.
19 Juli '19	226	192	80 1/4	16,20	9,25	41,20
12 „ '19	226	194 3/4	79	15,05 ³⁾	8,90	38,80 ³⁾
19 Juli '18	226	151 1/4	74	12,15	5,85	25,70 ³⁾
19 Juli '17	240	161 7/8 ²⁾	70 7/8	19,15	12,60	21,20
19 Juli '16	110 3/4	79 1/2	40 3/8	7,30	4,35	12,40
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Aug.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	21 Juli 1919	14 Juli 1919	21 Juli 1918
Tarwe	—	—	572,50 ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	—	—	—
Mais (La Plata)	485,—	492,—	—
Gerst (46 lb. feeding)	478,—	484,—	—
Haver (38 lb. white clipped)	25,—	25,75	—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	345,—	350,—	—
Lijnzaad (La Plata)	1250,—	1250,—	—

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	13-19 Juli 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	13-19 Juli 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tijdvak 1918	1919	1918
Tarwe	5.405	53.483	1.944	4.530	34.359	2.920	87.842	4.864
Rogge	1.095	5.840	—	1.630	19.975	—	25.815	—
Boekweit	316	2.524	—	—	—	—	2.524	—
Mais	15.720	28.266	—	—	1.968	4.590	30.234	4.590
Gerst	2.695	47.314	—	6.450	42.315	—	89.629	—
Haver	2.832	22.582	—	—	7.333	—	29.915	—
Lijnzaad	—	5.956	—	—	5.484	—	11.440	—
Lijnkoek	3.599	23.976	—	—	200	—	24.176	—
Tarwemeel	—	47.737	756	—	37.435	6.068	85.172	6.824
Andere meelsoorten	704	22.754	—	—	10.573	398	33.327	398

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor het Buitenland.

Tarwe	—	193.840	132.249	—	—	—	193.840	132.249
Mais	300	14.372	83.937	—	—	—	14.372	83.937
Rogge	—	44.725	5.174	—	—	—	44.725	5.174
Tarwemeel	—	144.506	21.470	—	—	—	144.506	21.470
Gerst	—	62.373	18.809	—	—	—	62.373	18.809
Haver	—	119.600	—	—	—	—	119.600	—
Lijnkoeken	—	2.412	—	—	—	—	2.412	—
Andere meelsoorten	—	115.922	—	—	—	—	115.922	—

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 2 Juli 1919.

Het Bureaubericht over de Juniconditie van den Amerikaanschen katoenogst werd gisteren gepubliceerd en gaf een percentage aan van 70,0 tegen 85,8 verleden jaar en 70,3 in 1917, terwijl de reductie in den aanplant geschat werd op 8,7 % en de oogst op 10.968.000 balen. Dit bericht was nog beter dan men verwacht had en prijzen in New York zijn na hevige fluctuaties ten slotte ongeveer 40 punten gedaald, terwijl door betere weerberichten de markt ook flauw sloot. Liverpool heeft deze daling gevolgd en prijzen zijn thans lager dan een week geleden. In Egyptische katoen heeft geen verandering plaats gevonden.

De garenmarkt is zeer vast en de vraag is nog steeds zeer voldoende. De binnenlandsche weverijen hebben flink gekocht, doch zijn nog steeds zonder voorraden. Ook van het Continent komen verschillende aanvragen door, terwijl Bombay belang stelt in 30er en 40er ring en China in 40er Mule en 42/2. Calcutta en Madras koopen nog slechts kleine hoeveelheden. De meeste fabrieken zijn thans gesloten, daar de werklieden geweigerd hebben de voorwaarden, die met hun afgevaardigden waren overeengekomen, te handhaven. Men verwacht, dat spoedig alle fabrieken stop zullen zetten, tenzij men intusschen tot een oplossing is gekomen. Ook de weverijen zullen dan moeten volgen, daar het voor haar geen doel heeft door te werken, zoolang de productie van garens stop staat.

De doekmarkt is vaster dan ooit, vooral door de groote koop, die voor bijna alle markten hebben plaats gevonden, terwijl ook van het Oosten nog steeds orders binnenkomen. De meeste fabrikanten geven er de voorkeur aan geen nieuwe orders af te sluiten, totdat de thans bestaande arbeidersmoeilijkheden geregeld zijn.

25 Juni 2 Juli

25 Juni 2 Juli

Liverpoolnoteringen (loco) T.T. op Indië ... 1/7 ¹⁾/₃₂ 1/8
 F.G.F. Sakellaridis 27,09 27,09 T.T. op Hongkong 3/8 3/6 1/4
 G.F. No. 1 Oomra 14,80 14,80 T.T. op Shanghai 5/4 5/3 1/2

WOL.

Wolveiling te Londen: Gebrs. van der Vies ontvingen heden van Londen de twee volgende telegrammen:
 „Tone reserved, greasy Merino fleece except waft wool

5-10 % lower, scoured unchanged, fine and coarse Crossbred 10 % easier”.

„Prix irréguliers 5 % baisse”.

16 Juli 1919.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

Gedurende deze maand is de beduidende hausse, aangevangen in Juni, geregeld verder gegaan en wij kunnen thans spreken van record-prijzen, zoowel voor buitenlandsche als voor binnenlandsche huiden. Alle offertes van buitenlandsche huiden geschieden vrijblijvend en wanneer wij orders overbrengen, zijn de partijen gewoonlijk reeds verkocht. Voor goede buitenlandsche huiden is ook op de Rotterdamsche markt veel vraag en er zijn groote en belangrijke zaken afgesloten op levering van Buenos-Aires en Rio de Janeiro, welke huiden spoedig zullen worden verscheept. Op de in deze maand gehouden inschrijving kwamen slechts weinig partijen tot afdoening. In het algemeen interesseert de Nederlandsche looierij zich op deze hooge prijzen niet voor loco-waar en willigt zij alleen bij noodzakelijke behoefte den verhoogden prijs in.

Inlandsche huiden worden sterk gedreven; de prijzen staan op het oogenblik niet meer in verhouding met de buitenlandsche huiden. Den prijs van 90 à 100 cent, dien men thans vraagt, achten wij sterk overdreden. De Brusselsche veiling van de vorige week was in verhouding 15 % lager. Van kalfsvellen wordt de prijs steeds hooger en is sinds Januari reeds 150 % gestegen.

Paardehuiden. De voorraden zijn vrijwel geruimd en de prijzen zijn sinds Januari verdubbeld.

Looistoffen. Hiervoor is enorme vraag, vooral voor vaste Quebracho, waarvan de prijs van Maart/April met 15 % is gestegen. Loco-waar wordt grif tot 63 à 65 gulden afgenomen. Men verlangt echter voor partijen, die zeilende zijn, 66 à 67 gulden. Divi-divi is vast. Voor Myrabolanen en Mimosa luiden alle offerten 10 à 20 % hooger.

19 Juli 1919.

BANKA-TIN.

In Nederlandsch-Indië zijn in Mei 1919 verkocht 30723 picols Gouvernements-Bankatin. De opbrengst daarvan bedroeg ongeveer f 4.877.000,— (St.ct.)

METALEN.

Loço-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
21 Juli 1919..	nom.	104.17/6	257.-/-	23.15/-	43.15/-
14 „ 1919..	nom.	97.15/-	246.-/-	23.15/-	41.15/-
22 Juli 1918..	nom.	122.-/-	373.-/-	30.10/-	52.-/-
20 Juli 1917..	nom.	130.-/-	240.5/-	30.10/-	—
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/- ⁴

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petro- grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Eng- land
14/19 Juli 1919	—	—	f 90.—	8/6 ²	250/-	65/- ²
7/12 „ 1919	—	—	„ 90.—	8/6 ²	260/-	250/- ³
15/20 Juli 1918	—	—	—	50/-	—	225/- ^f
16/21 Juli 1917	—	—	„ 7.—	30/-	f 52.25	140/- ^f
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
14/19 Juli 1919	54/- ⁴	47/6	47/6	42/6	f 10.	Kr. 35
7/12 „ 1919	25/6 ³	47/6	47/6	45/-	„ 10	„ 35
15/20 Juli 1918	69/-	101/3	200/-	120/-	—	„ 195.-
16/21 Juli 1917	69/-	101/3	155/-	110/-	—	„ 190.-
Juli 1914	fr. 7.—	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
14/19 Juli 1919.....	155/- ³	215/- ³	—	—
7/12 „ 1919.....	142/6 ³	75/- ³	—	—
15/20 Juli 1918.....	275/-	500/-	—	190/-
16/21 Juli 1917.....	350/-	450/-	—	180/-
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Voor neutrale schepen. 2) Voor Britsche schepen. 3) Vrij.

4) Voor neutrale schepen onder geallieerde time charter.

Graan Petrograd per quarter van 498 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

ADVERTENTIËN

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

'S-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc.,
in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.

PROSPECTUS GRATIS.

**NEDERLANDSCH - TRANSATLANTISCHE
HYPOTHEEKBANK TE AMSTERDAM**

WERKT IN CANADA MET EIGEN KANTOREN
DIRECTIE: J. MEES TE AMSTERDAM, L. DROOGLEEVER FORTUYN TE WINNIPEG

5 en 6% PANDBRIEVEN
IN STUKKEN VAN f 1000.—, f 500.— EN f 100.—

GEBROEDERS CHABOT
ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN -
Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco-Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen
van elken aard.

**KONINKLIJKE
HOLLANDSCHE
LLOYD**

AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en
Vrachtdienst met nieuwe,
moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

CORUÑA, VIGO, LISSABON, LAS PALMAS.

Eerste Nederlandsche Hypotheekbriefbank

's-GRAVENHAGE ···· LANGE VIJVERBERG 9

Gelden beschikbaar
voor eerste hypothecaire leeningen

Inlichtingen zijn te bekomen ten kantore der Bank

N.V. W. van Driel's Stoomboot- en Transportondernemingen

ROTTERDAM

Reeders, Cargadoors, Expeditieus, Zeebevrachtingsagenten

Telegramadres: FIAT.
Telefoonnummers: 1958, 1977, 1997.

GEBROEDERS SCHEUER

Assurateurs en Assurantiebezorgers
Expeditieus en Cargadoors

AMSTERDAM EN ROTTERDAM

Verzekering van Koopmansgoederen tegen
transport, molest, brand en diefstal tegen
concurrerende premiën.

FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN
„CALVE-DELFT”
TE DELFT

ARTIKELEN:

Delftsche Slaolie
Arachide-olie
Sesam-olie
Soya-olie
Bakkers-olie
Plantenvet Delfia
Cocos-olie N. O. F.
Grondnotenkoeken en -meel
Sesamkoeken en -meel
Cocosmeel

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek
Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang
Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton
Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
Rollend Spoorwegmateriëel - IJzerconstructiën

HEEMAF

Telefoon Nos. 54, 82 en 119

HENGELO

Telegram-Adres: HEEMAF-HENGELO

**ELECTRISCHE
APPARATEN EN
INSTRUMENTEN**

**ELECTRO-
MOTOREN EN
GENERATOREN**

COMPLETE ELECTRISCHE INSTALLATIES

MAATSCHAPPIJ

voor

**Scheeps- en Werktuigbouw
„FIJENOORD”
ROTTERDAM**

Kruisers — Torpedobooten
Onderzeebooten

Mailstoomschepen
Vrachtstoomschepen
Baggermateriaal

Machine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelley-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.

**INSTITUUT VOOR
ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**

WEEKBLAD

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

In de reeks afzonderlijke geschriften
zagen het licht:

1. Mr. G. VISSERING:

Het vraagstuk van de geldruimte
in Nederland en de Goudpolitiek
van de Nederlandsche Bank

2. Mr. G. J. FABIUS:

Het Bankwezen in Nederlandsch
West-Indië

Prijs per nummer f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH &
VAN DITMAR'S UITG.-MIJ., Rotterdam

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

UITGIFTE VAN

5000 Aandeelen à f 1000,-

deelende in het volle dividend over 1919,
tot den koers van 165 pCt.,
uitsluitend voor Aandeelhouders.

De ondergeteekenden berichten, dat zij de inschrijving op
bovengenoemde f 5.000.000,— Aandeelen openstellen op

DINSDAG 29 JULI 1919,

van 9 uur voormiddags tot 4 uur namiddags,

te hare kantoren te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage, op
de voorwaarden vermeld in het prospectus d.d. 22 Juli 1919.

Prospectussen en Inschrijvingsbiljetten zijn aan genoemde
kantoren verkrijgbaar.

**NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.
DE TWENTSCHE BANK.**

AMSTERDAM, 22 Juli 1919.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22

AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 pCt.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET
JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR
GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR
OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.